[H]ANONİM ŞİRKET PAYI VE LİMİTED ŞİRKET ESAS SERMAYE PAYI DEVRİ SÖZLEŞMELERİNDEN DOĞAN ALACAKLARDA ZAMANAŞIMI

STATUTE OF LIMITATIONS ON CLAIMS ARISING FROM CONTRACTS FOR THE TRANSFER OF SHARES IN JOINT STOCK COMPANIES AND REGISTERED CAPITAL SHARES IN LIMITED COMPANIES

Arş. Gör. Dr. Mehmet Emin YIKAR[*]

ÖZ

Anonim şirket payı ve limited şirket esas sermaye payının devri ile pay sahipleri değişebilir. Pay devri, genellikle satış işlemi niteliğindeki pay devri sözleşmesi ile gerçekleştirilmektedir. Doktrinde, pay devri sözleşmesinden doğan alacağın tabi olacağı zamanaşımının, 6098 sayılı Türk Borçlar Kanunu (TBK) m. 146'ya mı yoksa TBK m. 147/4'e mi tabi olacağı tartışmalıdır. Yargıtay kararlarının büyük bir çoğunluğunda TBK m. 147/4'ün uygulanacağına hükmetmektedir. Ancak ilgili kararların yerinde olup olmadığı ve özellikle gerekçelerde yer alan farklı ihtimallerde farklı zamanaşımı süresinin uygulanacağı yönündeki ifadelerin irdelenmesi gerekmektedir. Öte yandan ilgili kararlarda zamanaşımının başlangıç anı bakımından bir kavram karmaşası olduğu tespit edilmektedir. Bu kapsamda çalışmada, pay devri sözleşmesinden doğan alacakların tabi olduğu zamanaşımı ve zamanaşımının başlangıcı hususları incelenmiştir.

Anahtar Kelimeler: *Anonim ve limited şirket, Pay, Pay devri sözleşmesi, Alacak hakkı, Zamanaşımı.*

ABSTRACT

Joint stock company and limited company shareholders may change when shares are transferred. Share transfers are generally carried out through share transfer agreements, which are essentially sales transactions.

[H] Eserin Dergimize geliş tarihi: 23.12.2025. İlk hakem raporu tarihi: 20.01.2026. İkinci hakem raporu tarihi: 14.02.2026. Üçüncü hakem raporu tarihi: 19.02.2026 Onaylanma tarihi: 20.02.2026.

[*] Pamukkale Üniversitesi Hukuk Fakültesi Ticaret Hukuku Anabilim Dalı,
E-posta: myikar@pau.edu.tr, meminyikar@gmail.com, ORCID: 0000-0003-3345-6269

Esere Atıf Şekli: Mehmet Emin Yıkar, "Anonim Şirket Payı ve Limited Şirket Esas Sermaye Payı Devri Sözleşmelerinden Doğan Alacaklarda Zamanaşımı", YÜHFD, C.XXIII, 2026/2, s. 1099-1132.

There is ongoing debate in legal circles as to whether the limitation period applicable to claims arising from share transfer agreements is subject to Article 146 or Article 147/4 of the Turkish Code of Obligations no. 6098 (TBK). In the vast majority of its decisions, the Supreme Court rules that Article 147/4 of the TBK shall apply. However, it is necessary to examine whether these decisions are appropriate, particularly the statements in the grounds indicating that different limitation periods apply in different scenarios. On the other hand, conceptual confusion has been identified regarding the starting point of the limitation period in the relevant decisions. In this context, the study examines the limitation period applicable to claims arising from share transfer agreements, as well as the starting point of the limitation period.

Keywords: *Joint Stock Company and Limited Company, Share, Transfer of Share, Contract for the Transfer of Share, Statute of Limitation.*

GİRİŞ

Anonim şirket payı ve limited şirket esas sermaye payı, şirketin kuruluşunun veya sermaye artışının tescili ile birlikte kendiliğinden oluşur[1614]. Pay, şirkete karşı sahip olunan çeşitli hak ve borçları somutlaştırır. Pay kural olarak üçüncü kişilere devredilebilir. Bu bağlamda pay, sıklıkla devir sözleşmesine konu edilmektedir.

Pay devri sözleşmesinden doğan uyuşmazlıkların bir kısmı, sözleşmeden doğan alacağın tâbi olduğu zamanaşımı süresine ilişkindir. Bu hususta TBK m. 146 uyarınca on yıllık zamanaşımı süresinin mi yoksa TBK m. 147/4 uyarınca beş yıllık zamanaşımı süresinin mi uygulanacağının tartışıldığı görülmektedir. Yargıtay'ın zamanaşımı süresi bakımından genellikle TBK m. 147/4'ü uyguladığı görülmektedir.

Pay devri, borçlar hukuku bakımından borçlandırıcı işlem (taahhüt) ve tasarruf işlemi olmak üzere iki aşamalı bir hukuki yapı arz etmektedir[1615]. Bu ayrım, pay devri ilişkisinden doğan alacaklarda zamanaşımı tartışmasının

[1614] Reha Poroy, Ünal Tekinalp ve Ersin Çamoğlu, *Ortaklıklar Hukuku I*, 15. Bası (Vedat Kitapçılık, 2021), 617, kenar numarası (kn.) 764. Okuyucuya kolaylık sağlaması için *"pay"* ile kural olarak anonim şirket payı ya da limited şirket esas sermaye payı kastedilmiştir.
[1615] Ertan Demirkapı, Türk Ticaret Kanunu ve Türk Ticaret Kanunu Tasarısına Göre, Limited Ortaklıkta Payın Devri (Turhan Kitabevi, 2008), 67 vd.

doğru zeminde yürütülebilmesi açısından belirleyici öneme sahiptir. Zira tasarruf işleminin tamamlanması ile birlikte payın mülkiyeti devralana geçer, diğer bir ifadeyle pay sahibinin payı devretme borcu ifa edilmiş olur. İfa edilmiş bir borç bakımından zamanaşımı tartışmasının yürütülmesi ise hukuken anlamlı değildir. Bu nedenle pay devri ilişkisinde zamanaşımı tartışmasının konusunu, payın devrine ilişkin tasarruf işlemi değil, bu devrin karşılığını oluşturan bedel alacağı oluşturmaktadır. Bedel alacağı ise borçlandırıcı işleme dayanmakta olup, muacceliyet anı tarafların iradesine veya hukuki ilişkinin niteliğine göre payın mülkiyetinin geçişinden farklı bir zamanda gerçekleşebilmektedir. Çalışmada zamanaşımına ilişkin değerlendirmeler, bu ayrım esas alınarak, pay devrinin karşılığı olan bedel alacağı bakımından yapılmaktadır.

Pay devri sözleşmesinden doğan alacakların zamanaşımı bakımından önem arz eden diğer bir husus ise zamanaşımının başlangıç anına ilişkindir. Yargıtay'ın birçok kararında, pay devrinin akabinde pay defterine yapılan kaydın zamanaşımının başlangıç anı olarak kabul edildiği tespit edilmektedir.

Çalışmada, Yargıtay kararları ve doktrindeki görüşler ışığında pay devri sözleşmesinden doğan alacağın tâbi olduğu zamanaşımı süresi ele alınmaktadır. Özellikle pay devrine ilişkin olarak yargı kararlarında yer alan ölçütlerin zamanaşımı süresine etkisi üzerinde durulmaktadır. Nihayet, zamanaşımı süresinin başlangıç anına ilişkin kavram karmaşasının giderilmesi için değerlendirmeler yapılmaktadır.

I. PAY KAVRAMI

Şirketler hukukunda payın temelde üç anlamının olduğu kabul edilmektedir. Buna göre pay; i) esas sermayenin bir bölümü, ii) şirkete katılımdan doğan hak ve borçların tamamı olarak pay sahipliği ve iii) pay senedi anlamlarına gelmektedir[1616].

Payın esas sermayenin bir bölümünü oluşturduğu hususu 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu (TTK) m. 329/1 ve TTK m. 573/1'de açıkça ifade edilmiştir. TTK m. 329/1 uyarınca anonim şirket, belirli bir sermayeye sahiptir ve bu sermaye paylara bölünmüştür. Keza limited şirket de esas

[1616] Poroy, Tekinalp ve Çamoğlu, *Ortaklıklar Hukuku I*, 615, kn. 758 vd; Abuzer Kendigelen, *Anonim Ortaklık Payı Üzerinde İntifa Hakkı* (Beta Yayınları, 1994), 6; Rıza Ayhan, Hayrettin Çağlar ve Mehmet Özdamar, *Şirketler Hukuku Genel Esaslar* (Yetkin Yayınları, 2019), 411; Sercan Uçar, *Anonim Şirket Paylarının Devrinde Önalım Ve Öncelik Hakları* (On İki Levha Yayıncılık, 2017), 5 vd.

sermayeye sahiptir ve bu sermaye, esas sermaye paylarına bölünmüştür (TTK m. 573/1).

Pay, sermayenin belirli sayıda birim değere bölünerek elde edilen her bir parçadır[1617]. Her bir parçanın birim değeri, itibarî (nominal) değer olarak adlandırılmaktadır[1618]. Kanun koyucu anonim şirketlerde her bir payın itibari değerini en az bir kuruş olarak öngörürken (TTK m. 476/1) limited şirketlerde esas sermaye payının itibarî değeri en az yirmi beş Türk Lirası olarak düzenlenmiştir (TTK m. 583/1). İtibari değer bakımından iki şirket arasındaki bir diğer fark ise -anonim şirketlerin aksine- limited şirketlerde, şirketin durumunun iyileştirilmesi için esas sermaye payının itibari değerinin yirmi beş Türk Lirası altına indirilebilecek olmasıdır.

Payın ikinci anlamı, kural olarak şirkete katılımdan doğan hak ve borçların tamamını içeren hukuki durum olarak kabul edilen pay sahipliği konumudur[1619]. Her bir pay, bir ortaklık konumuna karşılık gelmektedir[1620]. Esas sözleşmede ve şirket sözleşmesinde bir değişiklik yapılmadığı sürece pay sayısı sabittir ve değişmez[1621]. Ancak payın devri ile pay sahipleri değişebilir.

Pay sahipliği konumu, kuruluşta şirket sözleşmenin imzalanması ve şirketin tüzel kişiliğinin oluşması ile kazanılabilir. Pay sahipliğinin kazanılabileceği diğer yol ise ortaklık payının kuruluştan sonra iktisap edilmesidir. Bu durumda payı devralan kişi, borçlar hukuku anlamında esas sözleşmeye taraf olmaksızın, payı devralarak pay sahipliği mevkiine geçer[1622].

Üçüncü kişi tarafından payın edinilmesi ile birlikte şirket ve pay sahibi arasındaki ilişkide (hak ve borçlar) bir değişiklik meydana gelmemektedir. Bu hâlde yalnızca pay sahipliği konumunda bulunan kişinin

---

[1617] Poroy, Tekinalp ve Çamoğlu, *Ortaklıklar Hukuku I*, 615, kn. 758.
[1618] Poroy, Tekinalp ve Çamoğlu, *Ortaklıklar Hukuku I*, 615, kn. 758.
[1619] Ayhan, Çağlar ve Özdamar, *Genel Esaslar*, 411, 412; Cem Veziroğlu, *Anonim Ortaklıklar Hukukunda Esas Sözleşme Özgürlüğü ve Sınırları* (On İki Levha Yayıncılık, 2021), 250.
[1620] Poroy, Tekinalp ve Çamoğlu, *Ortaklıklar Hukuku I*, 616, kn. 760; Kendigelen, *İntifa Hakkı*, 7; Veziroğlu, *Esas Sözleşme Özgürlüğü ve Sınırları*, 250.
[1621] Okuyucuya kolaylık sağlaması için *"şirket sözleşmesi"* ile anonim şirket esas sözleşmesi veya limited şirket şirket sözleşmesi kastedilmiştir.
[1622] Veziroğlu, *Esas Sözleşme Özgürlüğü ve Sınırları*, 251, 252.

şahsında bir değişiklik oluşmaktadır[1623]. Pay sahibi değişikliği de kural olarak şirketi etkilememektedir[1624].

Pay sahipliği konumunun içerdiği hak ve borçlar, kural olarak şirkete karşıdır. Anonim ve limited şirketlerde pay sahibinin borcu, kural olarak yalnızca taahhüt etmiş olduğu sermaye ile sınırlıdır (TTK m. 329/2, TTK m. 573/2).

Pay sahiplerinin hakları ise genel kurul toplantısına katılma, genel kurul toplantısında oy kullanma, şirket işleri hakkında bilgi alma ve denetleme, genel kurul toplantısında alınan kararlara karşı iptal davası gibi yönetime ilişkin haklar ile kâr payı alma, hazırlık dönemi faizi, şirketin varsa sosyal tesislerinden faydalanma, dış kaynaklardan sermaye artırımında rüçhan hakkı, iç kaynaklardan sermaye artırımında bedelsiz payları iktisap etme ve tasfiye hâlinde tasfiye bakiyesine katılma gibi malvarlığı haklarıdır[1625].

Pay terimi üçüncü olarak ad pay senedi anlamında kullanılmaktadır. Anonim şirket payları, TTK m. 339/2(d) gereğince esas sözleşmede belirtildiği şekilde nama ya da hamile yazılı senede bağlanabilir. Limited şirket esas sermaye payı da senede bağlanabilir. TTK m. 593/2 uyarınca esas sermaye pay senetleri, ispat aracı şeklinde veya nama yazılı olarak düzenlenebilir.

II. PAYIN DEVRİ

Anonim şirket payları, TTK m. 339/2(d) gereğince nama ya da hamile yazılı senede bağlanabilir. Ancak kural olarak payın senede bağlanması zorunlu değildir. Senede bağlanmamış paylar, çıplak pay olarak tanımlanmaktadır[1626]. Senede bağlanmamış payların devir şekli TTK'da düzenlenmemiştir. Bu türdeki paylar, TBK m. 183 ve devamında yer alan alacağın devri hükümlerine uygun olarak üçüncü kişiye devredilebilir[1627].

[1623] Veziroğlu, *Esas Sözleşme Özgürlüğü ve Sınırları*, 252.

[1624] Veziroğlu, *Esas Sözleşme Özgürlüğü ve Sınırları*, 253.

[1625] Kendigelen, *İntifa Hakkı*, 8, 9.

[1626] Poroy, Tekinalp ve Çamoğlu, *Ortaklıklar Hukuku I,* 617, kn. 764. Bkz. Yargıtay 11. Hukuk Dairesi, E. 2009/3980, K. 2011/2416, 8.3.2011; Yargıtay 11. Hukuk Dairesi, E. 2008/13397, K. 2010/9079, 23.09.2010 (www.lexpera.com.tr Erişim Tarihi: 25.09.2025).

[1627] Poroy, Tekinalp ve Çamoğlu, *Ortaklıklar Hukuku I,* 618, kn. 767a; Abuzer Kendigelen, "Adî Şirket, Ticaret Şirketleri Ve Kooperatife İlişkin Payların Devrinde Şekil," içinde *Makalelerim Cilt I: 1986 – 2001* (İstanbul: On İki Levha 2018), 232, 233. Ayrıca bkz. Yargıtay 11. Hukuk Dairesi, E. 2009/3980, K. 2011/2416, 8.3.2011; Yargıtay 11. Hukuk

Alacağın devrinin geçerliliği, yazılı şekil şartına bağlanmıştır (TBK m. 184). Alacağın devri, tasarrufi nitelikte bir işlemdir. Yazılı devir beyanı ile birlikte pay, kural olarak devralana geçer[1628].

Nama yazılı pay senetlerinin devri TTK m. 490/2'de düzenlenmiştir. Hüküm uyarınca nama yazılı pay senedi, ciro ve pay senedinin zilyetliğinin devralana geçirilmesi ile devredilebilir. Hamile yazılı pay senetleri ise yalnızca zilyetliğin devralana geçirilmesi ile devredilebilir[1629].

Limited şirket esas sermaye payının devri, TTK m. 595'te hüküm altına alınmıştır. Hükmün birinci fıkrası uyarınca esas sermaye payının devri, yazılı şekilde yapılır ve sözleşme taraflarının imzaları noterce onanır. İlaveten esas sermaye payı devrinin limited şirket bakımından geçerliliği devir işleminin ortaklar genel kurulu tarafından onaylanmasına bağlıdır (TTK m. 595/2). Fıkranın son cümlesinde esas sermaye payının devrinin, ortaklar genel kurulunun onayı ile geçerli olacağı belirtilmiştir. Esas sermaye payı devrinin genel kurul tarafından onaylanması ve akabinde devrin pay defterine işlenmesi ile birlikte devir işlemi tamamlanır[1630].

TTK m. 124/2 uyarınca anonim ve limited şirket, sermaye şirketi sayılır. Sermaye şirketi sayılmanın en temel sonucu, sermayenin ön planda olması ve ortakların kişisel özelliklerinin arka planda olmasıdır[1631]. Bu bağlamda özellikle anonim şirket payı kural olarak serbest bir şekilde

---

Dairesi, E. 2008/13397, K. 2010/9079, 23.09.2010 (www.lexpera.com.tr Erişim Tarihi: 25.09.2025).

[1628] Poroy, Tekinalp ve Çamoğlu, *Ortaklıklar Hukuku I,* 618, kn. 767a; Paslı, *Pay (Hisse) Devri,* 81.

[1629] 7262 sayılı Kitle İmha Silahlarının Yayılmasının Finansmanının Önlenmesine İlişkin Kanun m. 32 ile TTK m. 489'da değişikliğe gidilerek hamiline yazılı pay senedini devralan kişiye Merkezi Kayıt Kuruluşuna bildirimde bulunma yükümlülüğü getirilmiştir. Hükmün devamında, Merkezi Kayıt Kuruluşuna bildirimde bulunulmaması durumunda, hamiline yazılı pay senedine sahip olan kişilerin, bildirim yapılıncaya kadar TTK'dan doğan paya bağlı haklarını kullanamayacakları belirtilmiştir. Hükmün lafzından açıkça anlaşıldığı üzere hamiline yazılı pay senetlerinin devralınması üzerine Merkezi Kayıt Kuruluşuna bildirimde bulunulmaması, pay senetleri üzerindeki mülkiyet hakkının geçişine engel teşkil etmez. Yalnızca ilgili paylardan doğan ve TTK'da düzenlenmiş olan kar payı ve genel kurula katılma gibi haklar kullanılamaz. Hükmün devir sınırlaması getirmediği yönünde bkz. Buket Gün, *Hamiline Yazılı Pay* (İstanbul: On İki Levha, 2025), 198, 199; Bozkurt, *"Pay Sahibinin Payını Devretme Hakkı",* 22.

[1630] Poroy, Tekinalp ve Çamoğlu, *Ortaklıklar Hukuku II,* 429, kn. 1661a.

[1631] Ali M. Sevi, *Anonim Ortaklıkta Payın Devri*, 3. Bası (Seçkin Yayıncılık, 2014), 54; Tamer Bozkurt, "Anonim Şirketlerde Pay Sahibinin Payını Devretme Hakkı," *Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi* 28, no. 3 (2024), 8 https://doi.org/10.34246/ahbvuhfd.1406038.

devredilebilir[1632]. Payın serbestçe devredilebilir olması ilkesi, pay sahibinin, şirket payına yatırım yapabilmesini, gerektiğinde bu payları satmak suretiyle kazanç elde etmesini, paylarını devrederek şirketten kolaylıkla ayrılabilmesi ve anonim olmasını sağlar[1633].

TTK m. 595 uyarınca limited şirket esas sermaye payı da devredilebilir. Bununla birlikte limited şirkette esas sermaye payının devredilebilirliği anonim şirkete göre daha sınırlıdır. Zira limited şirket esas sermaye payının devrinde ortaklar genel kurulunun onayı aranır. Ortaklar genel kurulu devir talebini sebep göstermeksizin reddedebilir ve hatta şirket sözleşmesi ile devir yasaklanabilir.

III. PAY DEVRİ SÖZLEŞMESİNDEN DOĞAN ALACAKLARDA ZAMANAŞIMI

Pay devri sözleşmesinden doğan alacakların sıklıkla uyuşmazlık ve dava konusu olduğu gözlemlenmektedir. Bu uyuşmazlıklarda, söz konusu alacaklar hakkında TBK m. 146 uyarınca on yıllık genel zamanaşımı süresinin mi yoksa TBK m. 147/4 uyarınca beş yıllık zamanaşımı süresinin mi uygulanacağı tartışılmaktadır.

TBK m. 146 gereğince aksine bir hüküm bulunmadığı takdirde her alacak on yıllık zamanaşımına tâbidir. TBK m. 147'de ise altı bent hâlinde beş yıllık zamanaşımına tâbi alacaklar sayılmıştır. Hükmün dördüncü bendi uyarınca *"bir ortaklıkta, ortaklık sözleşmesinden doğan ve ortakların birbirleri veya kendileri ile ortaklık arasındaki; bir ortaklığın müdürleri, temsilcileri, denetçileri ile ortaklık veya ortaklar arasındaki alacaklar"* beş yıllık zamanaşımına tâbidir.

TBK m. 147 hükmü mehaz İsviçre Borçlar Kanunu (OR) Art. 128'e karşılık gelmektedir. Mehazda, beş yıllık zamanaşımına tâbi olan alacaklar

[1632] Kanuni ve iradi devir sınırlamarı için bkz. Reha Poroy, Ünal Tekinalp ve Ersin Çamoğlu, *Ortaklıklar Hukuku II*, 15. Bası (Vedat Kitapçılık, 2023), 144, kn. 1145 vd.

[1633] Poroy, Tekinalp ve Çamoğlu, *Ortaklıklar Hukuku I*, 626, kn. 772b; Sevi, *Payın Devri*, 55, 56; Ali Paslı, "Yargıtay Kararları Işığında Anonim Şirket Pay (Hisse) Devri," içinde *Yürürlüğünün 6. Yılında Ve Yargıtay Kararları Işığında Türk Ticaret Kanunu Sempozyumu (Tebliğler ve Tartışmalar) 12 Ekim 2018,* Yayına Hazırlayanlar: Prof. Dr. Abuzer Kendigelen Araş. Gör. Dr. İsmail Cem Soykan Araş. Gör. Necdet Uzel Araş. Gör. Müge Evlek Araş. Gör. Nurgül Yıldız (On İki Levha Yayıncılık, 2018), 72, 73; Bozkurt, "Pay Sahibinin Payını Devretme Hakkı," 8, 9.

OR Art. 128'de üç bent hâlinde sayılmıştır. Ancak OR Art. 128'de, TBK m. 147/4 benzeri bir hüküm yer almamaktadır[1634].

TBK m. 147/4 esasen mülga 818 sayılı Borçlar Kanunu (eTBK) m. 126/4'ün sadeşletirilmiş hâlidir[1635]. eTBK m. 126/4'te hüküm şu şekilde düzenlenmişti: *"Ticari olsun olmasın bir şirket akdine dayanan ve ortaklar arasında veya şirketle ortaklar arasında açılmış bulunan bütün davalar ile bir şirketin müdürleri, temsilcileri, murakıplariyle şirket veya ortaklar arasındaki davalar, vekalet akdinden, komüsyon aktinden, acentalık mukavelesinden, ticari tellallık ücreti davası hariç, tellallık akdinden doğan bütün davalar, mütaahhidin kasıt veya ağır kusuru ile akdi hiç veya gereği gibi yerine getirmemiş ve bilhassa ayıplı malzeme kullanmış veya ayıplı bir iş meydana getirmiş olması sebebiyle açılacak davalar hariç olmak üzere istisna akdinden doğan bütün davalar."*.

eTBK m. 126/4 hükmü, 1957 tarihinde eTBK'ya eklenmiştir. Hükmün getiriliş gerekçesi şu şekildedir: *"...iş hayatında çok geçen ve tarafların alacaklarını zamanında istememeleri yüzünden birçok karışık ve çözülmesi gayet zor dâvalara sebebiyet veren şirket akdinden, vekâlet akdinden, komüsyondan, acentelikten ve âdi tellâllıktan ve istisna akdinden doğan dâvalar hakkında on yıllık müruruzaman çok uzun ve bugünkü hayat ihtiyaçlarına aykırı görüldüğünden,. bunların da beş senelik müruruzamana tâbi tutulması uygun bulunmuş ve bu bakımdan Borçlar Kanununun 126 ncı maddesine 4 ncü bent hükmü eklenmiştir..."*[1636].

[1634] Ahmet M. Kılıçoğlu, *Borçlar Hukuku Genel Hükümler*, 24. Bası (Turhan Kitabevi, 2020), 1110.

[1635] TBK m. 147 gerekçesinde, eTBK m. 126'nın metninde sadeleştirmeye gidildiği ve bunun dışında bir değişiklik yapılmadığı ifade edilmiştir. eTBK m. 126/4 hükümde yer alan *"ticari olsun olmasın"* ibaresi TBK'da yer almamıştır. Ancak söz konusu husus, anlam bakımından bir farklılık oluşturmamaktadır. Bkz. Poroy, Tekinalp ve Çamoğlu, *Ortaklıklar Hukuku II*, 118, 119, kn. 138.

[1636] Bkz. TBMM Zabıt Ceridesi 1956, C.12, S.Sayısı 199 "Türk Ticaret Kanununun Yürürlüğe Giriş ve Uygulanma Şekli Hakkında Kanun Lâyihası ve Adliye Encümeni Mazbatası (1/151)", s. 15. Hükmün düzenlenmesi hakkında detaylı bilgi için bkz. Hikmet Sami Türk, "Anonim Ortaklık Yönetim Kurulu Üyelerine Karşı Açılacak Sorumluluk Davalarında Zamanaşımı ve Başlangıcı," içinde *VI. Ticaret Hukuku ve Yargıtay Kararları Sempozyumu (14-15 Nisan 1989)* (Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü, 1989), 21, 22.

A. Yargıtay Uygulaması

Yargıtay 2005 ve 2007 tarihli iki kararında, gerekçesine yer vermeksizin, pay devri sözleşmesinden doğan alacağın ifa edilmesine ilişkin uyuşmazlığın TBK m. 147/4 (eTBK m. 126/4) gereğince beş yıllık zamanaşımına tâbi olduğunu ifade etmiştir[1637]. Kararlarda, payları devralan tarafın devir sözleşmesi öncesinde ortak olup olmadığı hususu değerlendirilmemiştir.

Yargıtay, 2008 ve 2010 tarihli iki kararında ise pay devri sözleşmesinden doğan alacağın sözleşmeden doğan alacak olduğu gerekçesi ile TBK m. 146 (eTBK m. 125) uyarınca on yıllık zamanaşımına tâbi olduğuna hükmetmiştir[1638]. Bu kararlarda da payları devralan tarafın devir sözleşmesi öncesinde ortak olup olmadığı hususu değerlendirilmemiştir.

Yargıtay, 2010 yılına ait başka bir kararında ise yine gerekçesine yer vermeksizin pay devrine ilişkin ifa davasının TBK m. 147/4 gereğince beş yıllık zamanaşımına tâbi olduğunu ifade etmiştir[1639]. Bir başka uyuşmazlıkta ilk derece mahkemesi, *"... davada doğrudan ortaklık hakkından doğan ve şirketin ortaklık sözleşmesine dayalı bir alacağın payın devri ile ilgili olarak istendiği..."* gerekçesi ile TBK m. 147/4 uyarınca beş yıllık zamanaşımının uygulanmasına hükmetmiş, karar Yargıtay tarafından onanmıştır[1640]. Güncel tarihli bir kararda İstanbul BAM, *"... sözleşme sonucu davalının ortak olması ve ortaklık ilişkisinin devir sözleşmesi ile belirlenmesi nedeniyle ortaklık sözleşmesi bulunduğunun kabul edilmesi gerektiği..."* gerekçesi ile limited şirket esas sermaye payı devrini içeren sözleşmelere TBK m. 147/4 uyarınca beş yıllık zamanaşımının uygulanmasına hükmetmiştir. Karar Yargıtay tarafından onanmıştır[1641].

Yargıtay, 2010 yılından itibaren genel olarak pay devri sözleşmesinden doğan alacakların TBK m. 147/4 uyarınca beş yıllık

---

[1637] Bkz. Yargıtay 11. Hukuk Dairesi, E. 2004/3153, K. 1238, 15.02.2005 (www.lexpera.com.tr Erişim Tarihi: 06.10.2025); Yargıtay 11. Hukuk Dairesi, E. 2006/8366, K. 2007/15490, 07.12.2007 (karar yayınlanmamıştır).

[1638] Yargıtay 11. Hukuk Dairesi, E. 2008/10988, K. 2010/1653, 15.02.2010; Yargıtay 11. Hukuk Dairesi, E. 2007/3311, K. 2008/5022, 15.04.2008 (www.lexpera.com.tr Erişim Tarihi: 25.09.2025).

[1639] Bkz. Yargıtay 11. Hukuk Dairesi, E. 2008/13397, K. 2010/9079, 23.09.2010 (www.lexpera.com.tr Erişim Tarihi: 25.09.2025).

[1640] Bkz. Yargıtay 11. Hukuk Dairesi, E. 2014/18026, K. 2015/173, 12.1.2015 (www.lexpera.com.tr Erişim Tarihi: 06.10.2025).

[1641] Yargıtay 11. Hukuk Dairesi, E. 2023/6236, K. 2025/385, 23.1.2025 (www.lexpera.com.tr Erişim Tarihi: 06.10.2025).

zamanaşımına tâbi olduğuna hükmetmektedir[1642]. Bu kararlarda, pay devri sözleşmesi ile payları devralan kişinin pay devrinden önce de şirket ortağı olup olmadığı hususu dikkate alınmamış veya böyle bir ayrıma gitme gereği duyulmamıştır.

Yargıtay bazı kararlarında ise pay devri sözleşmesi ile payları devralan kişinin pay devrinden önce de şirket ortağı olup olmadığı ölçütünü dikkate almıştır. Yargıtay bir kararında, tarafların pay devrinden önce şirkette ortak olduklarını ve ortaklar arasındaki sözleşmeye dayalı alacakların TBK m. 147/4 gereğince beş yıllık zamanaşımına tâbi olduğunu belirtmiştir[1643].

Güncel tarihli bir uyuşmazlıkta ise pay devrinin mevcut ortaklar arasında gerçekleşmediği gerekçesi ile TBK m. 146'nın uygulanacağına hükmedilmiştir. Bu uyuşmazlıkta BAM, pay devri sözleşmesinin tarafı olan davalının, pay devri sözleşmesinden önce şirkette ortak sıfatına sahip olmadığını, uyuşmazlık konusu pay devri ile ortak olmasının kararlaştırıldığını, diğer bir ifade ile pay devrinden önce taraflar arasında ortaklık ilişkisinin bulunmadığını, bu nedenle TBK m. 147/4'ün uygulanamayacağını, uyuşmazlık bakımından TBK m. 146 gereğince on

[1642] Yargıtay 11. Hukuk Dairesi, E. 2024/3701, K. 2025/2400, 14.4.2025; Yargıtay 11. Hukuk Dairesi, E. 2023/6236, K. 2025/385, 23.1.2025; Yargıtay 11. Hukuk Dairesi, E. 2023/4406, K. 2024/5864, 2.9.2024; Yargıtay 11. Hukuk Dairesi, E. 2023/1941, K. 2024/4735, 5.6.2024; Yargıtay 11. Hukuk Dairesi, E. 2023/1273, K. 2024/4381, 28.5.2024; Yargıtay 11. Hukuk Dairesi, E. 2023/663, K. 2024/4254, 23.5.2024; Yargıtay 11. Hukuk Dairesi, E. 2022/5734, K. 2024/2448, 26.3.2024; Yargıtay 11. Hukuk Dairesi, E. 2022/5860, K. 2024/105, 9.1.2024; Yargıtay 11. Hukuk Dairesi, E. 2022/4879, K. 2023/5207, 21.9.2023; Yargıtay 11. Hukuk Dairesi, E. 2021/6059, K. 2023/1396, 7.3.2023; Yargıtay 11. Hukuk Dairesi, E. 2021/2717, K. 2022/7872, 7.11.2022; Yargıtay 11. Hukuk Dairesi, E. 2021/1363, K. 2022/6931, 12.10.2022; Yargıtay 11. Hukuk Dairesi, E. 2020/7575, K. 2022/1858, 14.3.2022; Yargıtay 11. Hukuk Dairesi, E. 2019/1010, K. 2022/1016, 11.2.2022; Yargıtay 11. Hukuk Dairesi, E. 2020/7575, K. 2022/1858, 14.3.2022; Yargıtay 11. Hukuk Dairesi, E. 2018/4267, K. 2020/1822, 20.2.2020; Yargıtay 11. Hukuk Dairesi, E. 2018/574, K. 2019/2499, 1.4.2019; Yargıtay 11. Hukuk Dairesi, E. 2016/7053, K. 2018/298, 16.1.2018; Yargıtay 11. Hukuk Dairesi, E. 2016/6177, K. 2018/278, 15.1.2018; Yargıtay 11. Hukuk Dairesi, E. 2015/12291, K. 2016/5994, 31.5.2016; Yargıtay 11. Hukuk Dairesi, E. 2015/7345, K. 2016/3194, 23.3.2016; Yargıtay 11. Hukuk Dairesi, E. 2015/7541, K. 2016/764, 26.1.2016; Yargıtay 11. Hukuk Dairesi, E. 2015/3202, K. 2015/11608, 5.11.2015; Yargıtay 11. Hukuk Dairesi, E. 2014/9844, K. 2015/6561, 7.5.2015; Yargıtay 11. Hukuk Dairesi, E. 2014/14560, K. 2015/5138, 13.04.2015; Yargıtay 11. Hukuk Dairesi, E. 2014/18295, K. 2015/196, 13.1.2015; Yargıtay 11. Hukuk Dairesi, E. 2013/18173, K. 2014/18819, 2.12.2014 (www.lexpera.com.tr Erişim Tarihi: 08.10.2025).

[1643] Yargıtay 11. Hukuk Dairesi, E. 2016/6177, K. 2018/278, 15.1.2018 (www.lexpera.com.tr Erişim Tarihi: 10.10.2025).

yıllık genel zamanaşımının uygulanması gerektiğini belirterek pay devri sözleşmesinden doğan alacağın on yıllık zamanaşımına tâbi olduğuna hükmetmiştir. Bu kararın temyiz edilmesi üzerine Yargıtay, BAM'ın kararını onamıştır[1644].

Yargıtay 11. Hukuk Dairesi'nin pay devri sözleşmelerinden doğan alacakların TBK m. 147/4 gereğince beş yıllık zamanaşımına tâbi olduğuna ilişkin birçok kararında karşı oy yazısı bulunmaktadır. İlgili karşı oylarda; TBK m. 147/4'ün uygulanabilmesi için iki koşulun arandığı, bu koşullardan ilkinin alacağın ortaklık sözleşmesinden doğması ve ikinci koşul olarak alacağın, ortakların birbirleri veya kendileri ile şirket arasında olması gerektiği ifade edilmiştir[1645]. Taraflar arasındaki uyuşmazlığın şirket sözleşmesinden doğmaması hâlinde ise TBK m. 147/4'ün uygulanamayacağı ve bu durumda taraflar arasındaki hukuki ilişkinin niteliğine göre zamanaşımı süresi tespit edilmesi gerektiği belirtilmiştir[1646]. Karşı oylardaki görüşe göre pay devri sözleşmesinden doğan alacak, ortaklık sözleşmesinden doğmamaktadır. Dolayısıyla pay devrine ilişkin sözleşmelerden doğan alacaklarda, TBK m. 146 gereğince on yıllık zamanaşımı süresi uygulanmalıdır[1647].

[1644] Yargıtay 11. Hukuk Dairesi, E. 2024/6647, K. 2025/3449, 20.5.2025 (www.lexpera.com.tr Erişim Tarihi: 10.10.2025).

[1645] Bkz. Yargıtay 11. Hukuk Dairesi, E. 2021/2717, K. 2022/7872, 7.11.2022; Yargıtay 11. Hukuk Dairesi, E. 2019/1010, K. 2022/1016, 11.2.2022; Yargıtay 11. Hukuk Dairesi, E. 2018/4267, K. 2020/1822, 20.2.2020; Yargıtay 11. Hukuk Dairesi, E. 2018/574, K. 2019/2499, 1.4.2019; Yargıtay 11. Hukuk Dairesi, E. 2016/10848, K. 2018/3671, 17.5.2018; Yargıtay 11. Hukuk Dairesi, E. 2016/5791, K. 2018/153, 10.1.2018; Yargıtay 11. Hukuk Dairesi, E. 2015/12291, K. 2016/5994, 31.5.2016 (www.lexpera.com.tr Erişim Tarihi: 11.10.2025).

[1646] Bkz. Yargıtay 11. Hukuk Dairesi, E. 2021/2717, K. 2022/7872, 7.11.2022; Yargıtay 11. Hukuk Dairesi, E. 2019/1010, K. 2022/1016, 11.2.2022; Yargıtay 11. Hukuk Dairesi, E. 2018/4267, K. 2020/1822, 20.2.2020; Yargıtay 11. Hukuk Dairesi, E. 2018/574, K. 2019/2499, 1.4.2019; Yargıtay 11. Hukuk Dairesi, E. 2016/10848, K. 2018/3671, 17.5.2018; Yargıtay 11. Hukuk Dairesi, E. 2016/5791, K. 2018/153, 10.1.2018; Yargıtay 11. Hukuk Dairesi, E. 2015/12291, K. 2016/5994, 31.5.2016 (www.lexpera.com.tr Erişim Tarihi: 11.10.2025).

[1647] Bkz. Yargıtay 11. Hukuk Dairesi, E. 2021/2717, K. 2022/7872, 7.11.2022; Yargıtay 11. Hukuk Dairesi, E. 2019/1010, K. 2022/1016, 11.2.2022; Yargıtay 11. Hukuk Dairesi, E. 2018/4267, K. 2020/1822, 20.2.2020; Yargıtay 11. Hukuk Dairesi, E. 2018/574, K. 2019/2499, 1.4.2019; Yargıtay 11. Hukuk Dairesi, E. 2016/10848, K. 2018/3671, 17.5.2018; Yargıtay 11. Hukuk Dairesi, E. 2016/5791, K. 2018/153, 10.1.2018; Yargıtay 11. Hukuk Dairesi, E. 2015/12291, K. 2016/5994, 31.5.2016 (www.lexpera.com.tr Erişim Tarihi: 11.10.2025).

Karşı oy yazılarının bir kısmında ise, yukarıdaki gerekçelerin yanı sıra, payları devredilen ortaklığın sözleşmesinin incelenmesi gerektiği, ilgili sözleşmelerde ortaklar arasında pay devrinin düzenlenmiş olduğu durumlarda TBK m. 147/4'ün uygulanabileceği ifade edilmiştir[1648]. Bu sözleşmelerde ortaklar arasındaki pay devrine ilişkin bir hükmün bulunmaması hâlinde ise pay devrine ilişkin sözleşmelere TBK m. 146'nın uygulanabileceği belirtilmiştir[1649].

B. Doktrindeki Görüşler

Doktrinde bazı yazarlar pay devri sözleşmesine ilişkin Yargıtay'ın genel uygulamasına atıfta bulunularak TBK m. 147/4'ün uygulanacağını savunurken[1650]; karşıt görüşteki bazı yazarlar ise pay devri sözleşmesinden doğan alacaklarda TBK m. 147/4'ün uygulanamayacağını ileri sürmektedirler[1651]. Karşı görüşteki yazarların gerekçelerine bakılacak olursa:

Kılıçoğlu'na göre bir ortaklıkta sahip olunan payın, ortaklar arasında ya da üçüncü kişilere devredilmesine ilişkin sözleşmeden doğan alacak, ortaklık sözleşmesinden doğan alacak ya da ortakların birbirleri arasındaki alacak niteliğinde değildir[1652]. Zira payın ortaklar arasında devredilmesi hâlinde sözleşmeden doğan alacak, ortaklık sözleşmesinden doğmamaktadır[1653]. Payın üçüncü kişiye devredilmesi durumunda da sözleşmeden doğan alacak ortaklık sözleşmesinden doğmadığı gibi taraflar

[1648] Yargıtay 11. Hukuk Dairesi, E. 2023/4406, K. 2024/5864, 2.9.2024; Yargıtay 11. Hukuk Dairesi, E. 2022/5860, K. 2024/105, 9.1.2024; Yargıtay 11. Hukuk Dairesi, E. 2021/6059, K. 2023/1396, 7.3.2023 (www.lexpera.com.tr Erişim Tarihi: 11.10.2025).

[1649] Yargıtay 11. Hukuk Dairesi, E. 2023/4406, K. 2024/5864, 2.9.2024; Yargıtay 11. Hukuk Dairesi, E. 2022/5860, K. 2024/105, 9.1.2024; Yargıtay 11. Hukuk Dairesi, E. 2021/6059, K. 2023/1396, 7.3.2023 (www.lexpera.com.tr Erişim Tarihi: 11.10.2025).

[1650] Bkz. Ersin Çamoğlu, *Limited Ortaklıklar Hukukunun Temel İlkeleri*, 2. Bası (Vedat Kitapçılık, 2023), 41; Yılmaz Çağlayan, *Açıklamalı- İçtihatlı Türk Borçlar Kanunu Şerhi* (Seçkin Yayıncılık, 2024), 437. *Akın*, limited şirket esas sermaye payının devrini konu edinen sözleşmelere ilişkin TTK'da hüküm bulunmadığını, boşluğun borçlar hukukuna göre doldurulacağını, bu bağlamda TBK m. 147/4'ün uygulanacağını ifade etmiştir. Bkz. Zekeriya Akın, Limited Şirketlerde Payın Devri (Seçkin Yayıncılık, 2023), 113, 114.

[1651] Kılıçoğlu, *Genel Hükümler*, 1111, 1112; Demirkapı, *Limited Ortaklıkta Payın Devri*, 171, 172; Gönen Eriş, *Ticari İşletme ve Şirketler*, C. III, 3. Bası (Seçkin Yayıncılık, 2017), 2954, dn. 93; Demet Yürük Yeniocak, *Limited Şirkette Payın Sözleşme Yoluyla Devri* (Seçkin Yayıncılık, 2024), 97.

[1652] Kılıçoğlu, *Genel Hükümler*, 1111, 1112.

[1653] Kılıçoğlu, *Genel Hükümler*, 1111, 1112.

arasında bir ortaklık ilişkisi de bulunmamaktadır[1654]. Yazara göre örneğin, bir ortaklıkta ortaklardan birinin ifa etmesi gereken sermaye borcunun diğer bir ortak tarafından ifa edilmesinden doğan alacak, TBK m. 147/4 gereğince beş yıllık zamanaşımına tâbidir[1655].

Demirkapı, pay devir vaadi sözleşmeleri bağlamında zamanaşımı süresini ele almaktadır. Yazara göre devir vaadi sözleşmeleri, ortaklık sözleşmesi ile bağlantılı olmakla birlikte ortaklık sözleşmesi niteliğinde değildir[1656]. Devir vaadi sözleşmeleri, tam iki tarafa borç yükler ve taraf menfaatleri birbirinin zıttı yönünde oluşur. Bu türdeki sözleşmelerde, ortaklık sözleşmesinin herhangi bir unsuru yer almaz[1657]. Yazar, ayrıca pay devir vaadi sözleşmelerinden doğan uyuşmazlıkların ortaklar arasındaki bir dava olarak nitelendirilemeyeceğini ifade etmektedir. Pay devrinin, ortaklık sıfatının geçirilmesi borcunu yüklemesinin ortaklık sözleşmesi ile dolaylı bağlantıya sahip olması da TBK m. 147/4'ün uygulanmasını haklı çıkarmamaktadır[1658]. Bu bağlamda yazara göre pay devir vaadinden doğan uyuşmazlıklar, kural olarak TBK m. 146 uyarınca on yıllık zamanaşımına tâbidir[1659].

Eriş ise pay devrinin tarafları bakımından bir ayrım yapmaktadır. Yazara göre pay devrinin hâlihazırda şirkette ortak olanlar arasında yapılması halinde TBK m. 147/4 uyarınca beş yıllık zamanaşımı uygulanmalıdır[1660]. Payı devralan kişinin pay devrinden önce şirkette ortak olmaması durumunda ise TBK m. 146 gereğince on yıllık zamanaşımı uygulanmalıdır[1661].

C. Değerlendirme

TBK m. 147/4'ün uygulanabilmesi için öncelikle taraflar arasında bir ortaklık ilişkisinin bulunması gerekir[1662]. Taraflar arasındaki ortaklığın tüzel

---

[1654] Kılıçoğlu, *Genel Hükümler*, 1111, 1112.
[1655] Kılıçoğlu, *Genel Hükümler*, 1112.
[1656] Demirkapı, Limited Ortaklıkta Payın Devri, 171.
[1657] Demirkapı, Limited Ortaklıkta Payın Devri, 171.
[1658] Demirkapı, Limited Ortaklıkta Payın Devri, 171, 172.
[1659] Demirkapı*, Limited Ortaklıkta Payın Devri,* 171, 172. Bu yönde bkz. Yürük Yeniocak, *Payın Sözleşme Yoluyla Devri*, 97.
[1660] Eriş, *Ticari İşletme ve Şirketler*, 2954, dn. 93.
[1661] Eriş, *Ticari İşletme ve Şirketler*, 2954, dn. 93.
[1662] Kılıçoğlu, *Genel Hükümler*, 1111; Mehmet Erdem, *Özel Hukukta Zamanaşımı* (On İki Levha Yayıncılık, 2010), 70, 71; Abuzer Kendigelen ve İsmail Kırca, *Şirketler Hukuku Cilt I Giriş, Adi Şirket, Ticaret Şirketleri, Genel Hükümler ve Şahıs Şirketleri* (On İki Levha

kişiliği haiz olup olmadığı önemsizdir. Dolayısıyla gerek tüzel kişiliğe sahip olmayan adi ortaklık gerekse anonim ve limited şirket gibi tüzel kişiliğe sahip ortaklıklar bakımından TBK m. 147/4 uygulanabilir[1663].

TBK m. 147/4'ün uygulanabilmesinin ikinci koşulu, taraflar arasındaki uyuşmazlığın ortaklık sözleşmesinden doğması gerektiğidir[1664]. Taraflar arasındaki uyuşmazlığın ortaklık ilişkisinden doğmaması hâlinde ise aralarındaki hukuki ilişkiye göre zamanaşımı süresi tespit edilmelidir.

TBK m. 147/4'ün uygulanabilmesinin üçüncü ve son koşulu, taraflar arasındaki uyuşmazlığın ortakların birbirleri veya kendileri ile ortaklık arasındaki bir alacağa ilişkin olmasıdır. Bu koşullara uygun olarak örneğin TTK m. 509/2 uyarınca net dönem kârından ve serbest yedek akçelerden dağıtılabilen kâr payı ve TTK m. 543 gereğince tasfiye payı TBK m. 147/4 uyarınca beş yıllık zamanaşımına tâbidir[1665].

Bu bağlamda pay devri sözleşmesinden doğan alacağın, yukarıdaki koşulları sağlayıp sağlamadığı incelenmelidir. Yargıtay kararları çerçevesinde meseleye iki açıdan yaklaşarak, öncelikle payı devralan kişinin devir tarihinden önce payları devredilen şirkette ortak olup olmamasının, daha sonra da payları devredilen şirketin sözleşmesinde pay devrine ilişkin bir hükmün bulunup bulunmamasının zamanaşımına etkisi ele alınmıştır.

1. Payı Devralan Kişinin Devir Tarihinden Önce Payları Devredilen Şirkette Ortak Olup Olmamasının Zamanaşımına Etkisi

Öncelikle payların ortaklık ilişkisi içerisinde bulunan diğer bir ortağa devredilmesi veya ortaklık ilişkisi içerisinde yer almayan üçüncü bir kişiye devredilmesinin zamanaşımı bakımından farklılık arz edip etmediği incelenmelidir.

Payları devralan kişinin, devir tarihinde ortak sıfatını haiz olmaması ihtimalinde, paylarının tamamını devreden kişi, devir anından itibaren ortak olma sıfatını kaybeder. Payların devir anından itibaren yalnızca payları

Yayıncılık, 2021) 33, 34, kn. 78; Mehmet Akif Tutumlu, *Zamanaşımı Def'i* (Seçkin Yayıncılık, 2019), 167; Tamer Bozkurt, "Şahıs Şirketlerinde Yönetici Ortağın Şirket Kazancı ile Kendisi Adına Taşınmaz Satın Alması ve Bunun Tasfiyesi Sorunu," *BATİDER* 40, no. 1 (2024), 107.

[1663] Erdem, *Zamanaşımı*, 70; Kendigelen ve Kırca, *Şirketler Hukuku Cilt I*, 33, 34, kn. 78; Tutumlu, *Zamanaşımı Def'i*, s167.

[1664] Kılıçoğlu, *Genel Hükümler*, 1111.

[1665] Kendigelen ve Kırca, *Şirketler Hukuku Cilt I*, 175, kn. 399; Hüsnü Turanlı ve Seyman Korkmaz, "Anonim Ortaklıklarda Kar Payı Alma Hakkı," *İstanbul Kültür Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi* 14, no. 1 (2015), 30.

devralan kişi ortak sıfatına sahip olur. Bu ihtimalde, TBK m. 147/4'te aranan ortaklar arasındaki alacak şartı sağlanamadığından TBK m. 147/4 uygulama alanı bulmaz. Böyle bir durumda pay devri sözleşmesinden doğan alacağa uygulanacak zamanaşımı, taraflar arasındaki hukuki ilişkiye göre tespit edilmelidir.

Ortaklık paylarının bir kısmının ortak olmayan üçüncü kişiye devredilmesi hâlinde ise paylarını devreden kişi ortaklık sıfatını korumaya devam eder. Payların bir kısmını devralan üçüncü kişi de devir anından itibaren kural olarak ortak sıfatını kazanır. Bu durumda devir sözleşmesinin taraflarının artık ortak olması sebebiyle TBK m. 147/4'ün koşullarının sağlandığı düşünülebilir. Benzer şekilde sahip olunan ortaklık payının diğer ortağa devrinde, devir tarihinden önce payları devredilen şirket içerisinde bir ortaklık ilişkisi bulunulduğu için TBK m. 147/4'ün koşullarının sağlandığı düşünülebilir. Bu hâllerde TBK m. 147/4'ün iki koşulu olan ortaklık ilişkisi ve ortakların birbirleri arasındaki alacak koşullarının sağlandığı ifade edilebilir.

Bu durumda TBK m. 147/4'ün uygulanabilmesi için üçüncü koşul olan ortaklık sözleşmesinden doğan bir alacağın bulunup bulunmadığı tespit edilmelidir. Diğer bir ifade ile pay devri sözleşmesinden doğan alacağın, ortaklık sözleşmesinden doğan bir alacak olup olmadığı değerlendirilmelidir.

Yukarıda belirtildiği üzere pay, şirketin kuruluşunun veya sermaye artışının tescili ile birlikte kendiliğinden oluşur. Her bir pay, bir ortaklık ilişkisi meydana getirir. Payların devri de dolaylı olarak şirket sözleşmesi ile ilgilidir. Ancak pay, pay sahibinden bağımsız olarak bir pay sahipliği mevki içermektedir. Payın devri hâlinde şirket sözleşmesi ile öngörülen ortaklık mevki sabit kalmaktadır. Yalnızca bu konumun sahibi değişmektedir. Sermaye şirketlerinde pay sahibi değişikliği kural olarak diğer pay sahipleri ve şirket sözleşmesi bakımından önem arz etmez. Zira pay devrinde paya bağlı olan hak ve borçlarda bir değişiklik oluşmamaktadır.

Öte yandan ortaklık sözleşmesi ve pay devri sözleşmesinin nitelikleri de birbirine uygun değildir. Bilindiği üzere ortaklık sözleşmesi, birden fazla kişinin, ortak bir amacı gerçekleştirmek üzere emek veya sermayelerini birleştirmeyi taahhüt etmesidir[1666]. Diğer bir ifade ile ortaklık sözleşmesi, taraf iradelerinin ortak bir yönde tecelli etmesi anlamına gelmektedir. Bunun en basit formu ise TBK m. 620 vd hükümlerinde düzenlenmiş olan adi

[1666] Mustafa Alper Gümüş, *Borçlar Hukuku Özel Hükümler Kısa Ders Kitabı* (Filiz Kitabevi, 2020), 3.

ortaklıktır. Oysa pay devri sözleşmesinde, tarafların amaçları birbirinin aksi yönünde oluşmaktadır. Tam iki tarafa borç yükleyen pay devri sözleşmesi, genel olarak bir tarafın payını devretmesi buna karşın diğer tarafın da belirli bir karşılığı ödemeyi borçlandığı sözleşmedir[1667].

Pay devri sözleşmesinde payını devreden kişi, genellikle devirle birlikte ortaklıktan ayrılmakta ve pay devrinden çoğunlukla maddi bir menfaat elde etmeyi amaçlamaktadır. Buna karşın payı devralan kişi, ortak sıfatıyla ile şirkete katılmaktadır. Bu bağlamda kısaca ifade etmek gerekirse ortaklık sözleşmesi bir iştirak ilişkisi kurarken, pay devri sözleşmesi ortaklık ilişkisinden doğan hak ve borçların somutlaştığı pay sahipliği konumunun devredilmesini sağlar.

Açıklamalar bağlamında kanaatimizce TBK m. 147/4'te yer alan *"şirket sözleşmesinden doğan alacaklar"* ifadesi dar yorumlanmalıdır. Hükmün kapsamına şirket sözleşmesinden doğan ve şirket sözleşmesine taraf olan tüm ortakları ilgilendiren kâr payı ve tasfiye payı gibi alacakların girdiği kabul edilmelidir. Buna karşın kural olarak yalnızca payı devreden ve devralan arasındaki ilişkiyi ilgilendiren pay devri sözleşmesinin ise şirket sözleşmesinden bağımsız nitelikte olduğu düşüncesindeyiz. Bu nedenle pay devri sözleşmesinden doğan alacak, TBK m. 147/4'e tâbi değildir. Söz konusu alacağın zamanaşımı süresi, sözleşmenin (satış, takas, bağışlama gibi) niteliğine göre tespit edilmelidir. TBK m. 146 gereğince aksine bir hüküm bulunmadığı sürece de her alacak on yıllık zamanaşımı süresine tâbidir.

2. Payları Devredilen Şirketin Sözleşmesinde Pay Devrine İlişkin Bir Hükmün Bulunup Bulunmamasının Zamanaşımına Etkisi

Yukarıda yer verildiği üzere Yargıtay'ın kararlarında yer alan karşı oy yazılarının bir kısmında, payları devredilen ortaklığın sözleşmesinde ortaklar arasında pay devrinin düzenlenmiş olduğu durumlarda TBK m. 147/4'ün uygulanabileceği ifade edilmiştir[1668]. Bu bağlamda şirket sözleşmelerinde alım, önalım veya geri alım gibi hakların düzenlenip düzenlenemeyeceği ve bu türdeki hükümlerin pay devri sözleşmelerinden doğan alacakların zamanaşımı süresini değiştirip değiştiremeyeceği ele alınmalıdır. Diğer bir ifade ile pay devrinin bizzat ortaklık sözleşmesinde düzenlenen bir alım, geri alım veya önalım hakkının kullanılması sonucunda gerçekleştiği durumlarda,

[1667] Paslı, Pay "(Hisse) Devri," 94.
[1668] Bkz. III, A.

TBK m. 147/4'te yer alan *"ortaklık sözleşmesinden doğan"* işlem koşulunun sağlanıp sağlanamadığı değerlendirilmelidir.

Yargıtay kararlarındaki karşı oy yazılarında dile getirilen TBK m. 147/4'ün uygulanabileceği yönündeki görüşler de bu teknik ayrıma dayanmaktadır. Bu çalışma kapsamında alım ve önalım gibi haklara değinilmesinin nedeni, bu hakların mahiyetini tartışmak değil; bu hakların kullanımıyla doğan bedel alacağının TBK m. 147/4 karşısındaki hukuki niteliğini ve dolayısıyla tabi olacağı zamanaşımı süresini belirlemektir. Belirtmek gerekir ki, bu hakların mahiyeti, kullanım şartları ve hukuki sonuçlarının ayrıntılı bir şekilde incelenmesi çalışmanın sınırlarını aşacaktır. Ancak inceleme konusu yapılan Yargıtay kararlarında bu haklara dayalı pay devirlerinin TBK m. 147/4 kapsamında değerlendirilip değerlendirilemeyeceği tartışıldığından, bu kapsamda aşağıda yalnızca söz konusu hakların hukuki niteliğine ve ilgili görüşlere kısaca değinmekle yetinilmiştir.

Söz konusu incelemeye geçmeden önce kısaca bu hakların tanımının yapılmasında fayda vardır. Alım hakkı, hak sahibinin belirli bir süre içerisinde sözleşme konusu malı tek taraflı irade beyanı ile alabilme hakkıdır[1669]. Önalım hakkı, sözleşme konusu malın maliki tarafından üçüncü kişiye satılması hâlinde sözleşmenin diğer tarafının bu malı öncelikle alma hakkıdır[1670]. Geri alma hakkı ise bir kişinin sattığı malı, sözleşmede belirlenen koşullarda geri alma hakkıdır[1671].

Alım, önalım veya geri alım hakları, TBK m. 237'de taşınmaz satışı bakımından düzenlenmiştir. Bununla birlikte bu türdeki hakların, taşınır satışlarında da kullanılabileceği kabul edilmektedir[1672]. Söz konusu haklara şirket sözleşmelerinde yer verilip verilemeyeceği şirket tipine göre ayrı ayrı incelenmiştir.

[1669] Gül Okutan Nilsson, *Anonim Ortaklıklarda Paysahipleri Sözleşmeleri* (Çağa Hukuk Vakfı Yayınları, 2003), 225; Ünal Tekinalp, *Anonim Ortaklıkta Yeni Bağlam Sisteminin Esasları Pay Defteri Hukuku İle* (Vedat Kitapçılık, 2012) 83, kn. 9-02; Murat Yusuf Akın, *Anonim Ortaklıkta Bağlı Nama Yazılı Hisseler* (Vedat Kitapçılık, 2014), 214.

[1670] Okutan Nilsson, *Paysahipleri Sözleşmeleri*, 214; Tekinalp, *Yeni Bağlam Sisteminin Esasları*, 83, kn. 9-02; Akın, *Bağlı Nama Yazılı Hisseler*, 215.

[1671] Tekinalp, *Yeni Bağlam Sisteminin Esasları*, 83, kn. 9-02.

[1672] Okutan Nilsson, *Paysahipleri Sözleşmeleri*, 215; Tekinalp, *Yeni Bağlam Sisteminin Esasları*, 84, kn. 9-04; Tekinalp (Poroy/ Çamoğlu), *Ortaklıklar Hukuku I,* s. 676, kn. 852; Necdet Uzel, *6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu ve 6362 sayılı Sermaye Piyasası Kanununa Göre Anonim Ortaklıkta Esas Sözleşmesel Bağlam* (On İki Levha Yayıncılık, 2013), 137.

a. Anonim Şirketler Bakımından

Doktrindeki hâkim görüşçe kabul edildiği üzere anonim şirket esas sözleşmesinde, alım, önalım veya geri alım haklarına yer verilemez[1673] [1674]. Söz konusu haklar esas sözleşmede yer alsa dahi ortaksal (korporatif) nitelik

[1673] Cornelius Götze, *"§ 54 Hauptverpflichtung der Aktionäre"* in Münchener Kommentar zum Aktiengesetz, ed. Wulf Goette, Mathias Habersack ve Susanne Kalss, 6. Bası (Verlag C.H.BECK, 2024), Rn. 25; Michael Schlitt ve Sebastian Biller, *"Wertpapiererwerbs- und Übernahmegesetz (WpÜG) § 33 Handlungen des Vorstands der Zielgesellschaft"* in Münchener Kommentar zum Aktiengesetz, ed. Wulf Goette, Mathias Habersack ve Susanne Kalss, 6. Bası (Verlag C.H.BECK, 2024), Rn. 279; Okutan Nilsson, *Paysahipleri Sözleşmeleri*, 234 vd; Tekinalp, *Yeni Bağlam Sisteminin Esasları*, 84, kn. 9-05; Akın, *Bağlı Nama Yazılı Hisseler*, 114, 115; Uzel, *Esas Sözleşmesel Bağlam*, 137 vd; Ayhan, Çağlar ve Özdamar, *Genel Esaslar*, 422; Kerem Bilge, *Pay Sahipleri Sözleşmesi Kapsamında Anonim Şirketlerde Pay Devrinin Kısıtlanması* (On İki Levha Yayıncılık, 2017), 104 vd; Direnç Akbay, "Anonim Ortaklık Pay Sahipleri Arasında Yapılan Önalım Hakkı İçeren Sözleşmeler," *İstanbul Hukuk Mecmuası* 77, no. 2 (2019), 714; Ebru Tüzemen Atik, *Anonim Şirket Payları Üzerinde Kurulan Önalım Hakkı* (Yetkin Yayınları, 2023), 159. Aksi yöndeki görüşler hakkında detaylı bilgi için bkz. Hasan Pulaşlı, *Şirketler Hukuku Şerhi Cilt III*, 4. Bası (Adalet Yayınları, 2022), 2369 vd.

[1674] Anonim şirketler bakımından bu kuralın istisnası TTK m. 493'tür. Hüküm uyarınca şirket, esas sözleşmede yer alan önemli bir sebebi ileri sürerek veya paylarını devredene, paylarının devre ilişkin onayın alınması amacıyla şirkete başvurulduğu andaki gerçek değeri ile kendisi veya devreden dışındaki diğer pay sahipleri ya da üçüncü bir kişi hesabına almayı önermek suretiyle devre ilişkin onay talebini reddedebilir. TTK m. 493'ün niteliği tartışmalıdır. Doktrinde bir görüşe göre TTK m. 493 bir kanuni ön alım hakkıdır. Bkz. Tekinalp, *Yeni Bağlam Sisteminin Esasları*, 48, kn. 6-15; Erdoğan Moroğlu, *Oy Sözleşmeleri,* 5. Bası (Vedat Kitapçılık, 2015), 100; H. Ercüment Erdem, "Nama Yazılı Hisse Senetlerine İlişkin Olarak Uygulamada Ortaya Çıkan Bazı Sorunlar ve Yeni TTK'nın Çözümleri," *Ticaret Hukuku ve Yargıtay Kararları Sempozyumu XXV (17 Aralık 2011)* (Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü Yayınları, 2012), 122. Doktrinde ileri sürülen ikinci görüşe göre TTK m. 493 bir alım hakkı niteliğindedir. Bkz. Rauf Karasu, "Türk Ticaret Kanunu Tasarısına Göre Nama Yazılı Payların Devrinin Sınırlandırılması," *Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi 12,* no. 1-2 (2008), 137; Şafak Narbay, "6102 Sayılı Türk Ticaret Kanununa Göre Anonim Ortaklıkta Pay ve Pay Senetlerinin Devri," *Erzincan Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi 16,* no. 3-4 (2012), 224. Üçüncü görüşe göre ise TTK m. 493, pay sahibine yüklenen borç bakımından teklifte öncelik hakkı ile özdeştir. Ancak hakkın kullanımı bakımından önalım hakkı ile aynı niteliklere sahiptir. Bu nedenle TTK m. 493 sui generis bir nitelik taşımaktadır. Bkz. Uçar, *Önalım Ve Öncelik Hakları,* 65, 66.

kazanamaz[1675] [1676]. Diğer bir ifade ile bu türdeki hakların esas sözleşmede düzenlenmiş olduğu hâlde dahi bu haklar, şirketi, organlarını ve pay sahiplerini bağlayıcı etkiye sahip olmaz[1677].

Esas sözleşme ile pay sahipleri arasında alım, önalım ve geri alım gibi hakların düzenlenememesi birçok gerekçe ile açıklanmaktadır. Esas sözleşme, işletmenin sosyal alanına ilişkin hükümler içerebilir[1678]. Sözleşmede, şirket ile pay sahibi arasındaki ilişkiler düzenlenir. Ancak pay sahipleri arasındaki hak ve yükümlülükler esas sözleşmede düzenlenemez. Pay sahipleri arasındaki hak ve yükümlülükler, taraflarca akdedilecek sözleşmeye konu edilebilir[1679]. Söz konusu husus dışında bu türdeki hükümlerin, tek borç ilkesine (TTK m. 480) ve kanunda öngörülen bağlam hükümleri haricinde payların serbestçe devredilebilme şartlarının ağırlaştırılması sebebiyle emredici kurallara (TTK m. 340) aykırı olacağı ifade edilmektedir[1680].

Bununla birlikte *Tekinalp*, önerilmeye muhatap olma (öncelik) hakkı bakımından alım, önalım ve geri alım haklarına nazaran farklı bir sonuca varılması gerektiği görüşündedir. Önerilmeye muhatap olma hakkı, paylarını satmayı düşünen bir pay sahibinin, esas sözleşme uyarınca öncelikle bu payları diğer pay sahiplerine önermesidir[1681]. Önalım hakkından farklı olarak önerilmeye muhatap olma hakkında "satış" unsuru bulunmamaktadır[1682]. Yazara göre önerilmeye muhatap olma hakkının esas sözleşmede

---

[1675] Okutan Nilsson, *Paysahipleri Sözleşmeleri*, 234 vd; Tekinalp, *Yeni Bağlam Sisteminin Esasları*, 84, kn. 9-05; Ayhan, Çağlar ve Özdamar, *Genel Esaslar*, 422; Uçar, *Önalım Ve Öncelik Hakları*, 224.

[1676] Alım, önalım veya geri alım hakları, pay sahipleri arasında geçerli olan ve borçlar hukuku temelli pay sahipleri sözleşmesinde düzenlenebilir. Bu halde söz konusu haklar, *"ortaklık sözleşmesinden"* doğmayacaklardır. Dolayısıyla TBK m. 147/4 uygulanamayacaktır.

[1677] Tekinalp, *Yeni Bağlam Sisteminin Esasları*, 84, kn. 9-05; Poroy, Tekinalp ve Çamoğlu, *Ortaklıklar Hukuku I*, 676, kn. 852; Bilge, *Pay Devrinin Kısıtlanması*, 127 vd. Bu kuralın istisnasının TTK m. 493/1 olduğu yönünde bkz. Tekinalp, *Yeni Bağlam Sisteminin Esasları*, 84, kn. 9-06; Poroy, Tekinalp ve Çamoğlu, *Ortaklıklar Hukuku I*, 676, 677, kn. 852.

[1678] Akbay, "Önalım Hakkı İçeren Sözleşmeler," 714.

[1679] Akbay, "Önalım Hakkı İçeren Sözleşmeler," 714.

[1680] Götze, *"§ 54 Hauptverpflichtung der Aktionäre,"* Rn. 25; Schlitt ve Biller, *"WpÜG § 33 Handlungen des Vorstands der Zielgesellschaft,"* Rn. 279; Okutan Nilsson, *Paysahipleri Sözleşmeleri*, 234 vd; Poroy, Tekinalp ve Çamoğlu, *Ortaklıklar Hukuku I*, 678, kn. 860 vd; Bilge, *Pay Devrinin Kısıtlanması*, 104 vd; Akbay, "Önalım Hakkı İçeren Sözleşmeler," 714.

[1681] Tekinalp, *Yeni Bağlam Sisteminin Esasları*, 86, kn. 9-10. Bu yönde bkz. Pulaşlı, *Cilt III*, 2381, 2382.

[1682] Poroy, Tekinalp ve Çamoğlu, *Ortaklıklar Hukuku I*, 677, kn. 855.

düzenlenmiş olduğu durumda bu hak, pay sahiplerini, ortaklığı ve ortaklığın organlarını bağlar ve ortaksal bir hak niteliğine sahip olur[1683]. TTK m. 493/2 dikkate alındığında önerilmeye muhatap olma hakkı bağlayıcıdır. Bu türdeki bir esas sözleşme hükmüne aykırı bir pay devri durumunda anonim şirket yönetim kurulu, pay devrini pay defterine kaydedemez[1684]. Yazara göre esas sözleşmede düzenlenmiş olan önerilmeye muhatap olma hakkı, üçüncü kişilere karşı da ileri sürülebilir[1685].

Aksi yöndeki görüşe göre ise önerilmeye muhatap olma hakkı da esas sözleşmede düzenlenemez[1686]. Zira TTK m. 493/7 uyarınca esas sözleşme ile payların devredilebilirlik koşulları ağırlaştırılamayacağı gibi devir bakımından yeni aşamalar da öngörülemez[1687]. Ayrıca TTK m. 340 ve TTK m. 480/1 hükümleri de önerilmeye muhatap olma hakkının esas sözleşmede düzenlenmeyeceğine gerekçe olarak gösterilebilir[1688].

Yukarıdaki açıklamalar bağlamında hâkim görüşe göre anonim şirket esas sözleşmesinde alım, önalım veya geri alım hakları düzenlenemez. Söz konusu hükümlerin esas sözleşmede yer alması hâlinde ise bu hükümler ortaksal etki doğurmayacaktır. Bu sonuç ışığında esas sözleşmede alım, önalım veya geri alım gibi haklara dayanılarak pay devrinin ortaklar arasında yapılması, esas sözleşmeden doğan bir hakkın kullanılması anlamına gelmemektedir. Dolayısıyla bu türdeki haklara dayanılarak yapılan pay devrinden doğan alacaklar TBK m. 147/4'ün kapsamına girmemektedir.

b. Limited Şirketler Bakımından

Limited şirket sözleşmesinde, alım, önalım veya geri alım haklarının düzenlenmesi anonim şirkete göre farklılık arz etmektedir. TTK m. 577/1(b) uyarınca şirket sözleşmesi ile ortaklara veya şirkete, esas sermaye paylarına ilişkin olarak önerilmeye muhatap olma, önalım, geri alım ve alım hakları tanınabilir. Şirket sözleşmesinde ortaklar arasında alım, önalım veya geri alım haklarının düzenlenmiş olması hâlinde artık ilgili haklar ortaksal nitelik taşır[1689]. Böylelikle ilgili haklar limited şirketi ve organlarını bağlar.

[1683] Tekinalp, *Yeni Bağlam Sisteminin Esasları*, 86, kn. 9-10. Bu yönde bkz. Pulaşlı, *Cilt III*, 2381, 2382.
[1684] Poroy, Tekinalp ve Çamoğlu, *Ortaklıklar Hukuku I*, 678, kn. 860.
[1685] Poroy, Tekinalp ve Çamoğlu, *Ortaklıklar Hukuku I*, 678, kn. 861 vd.
[1686] Uzel, *Esas Sözleşmesel Bağlam*, 137, 138; Akbay, "Önalım Hakkı İçeren Sözleşmeler," 715.
[1687] Uzel, *Esas Sözleşmesel Bağlam*, 140, 141.
[1688] Akbay, "Önalım Hakkı İçeren Sözleşmeler," 715.
[1689] Tekinalp, *Yeni Bağlam Sisteminin Esasları*, 84, kn. 9-07.

c. Değerlendirme

Limited şirketlerde TTK m. 577/1(b) uyarınca şirket sözleşmesi ile ortaklara veya şirkete, önalım, geri alım ve alım hakları tanınabilir. Söz konusu hakların anonim şirketler için de düzenlenebileceğinin kabulü ile TBK m. 147/4'ün uygulanıp uygulanamayacağı değerlendirilmelidir. Bunun için de esasen alım, önalım ve geri alım haklarının niteliklerinin incelenmesi gerekir.

Alım, önalım veya geri alım gibi haklar, tek taraflı irade beyanı ile kullanılabilen kurucu yenilik doğurucu haklardır[1690]. Alım, önalım veya geri alım hakkının tek taraflı irade beyanı ile kullanılmasıyla birlikte karşı tarafla bir sözleşme ilişkisi kurulmuş olur[1691]. Örneğin pay sahiplerinden birinin şirket sözleşmesinde yer alan alım hakkını tek taraflı irade beyanı ile kullanması durumunda paylarını devredecek olan pay sahibi ile arasında pay devri sözleşmesi akdedilir[1692]. Pay devri sözleşmesinden doğan alacağın payı devralan tarafından ödenmemesi, şirket sözleşmesinde tanınan alım hakkının ihlali anlamına gelmemektedir. Bilakis şirket sözleşmesi ile düzenlenen alım hakkı kullanılmakla sona ermiş olur. Alım hakkının kullanılması ile pay devri sözleşmesi kurulur. Payı devralan kişi tarafından sözleşmede öngörülen pay bedelinin ödenmemesi ise pay devri sözleşmesinden doğan borcun ifa edilmemesi anlamına gelmektedir. Dolayısıyla şirket sözleşmesi ile alım, önalım veya geri alım hakkının düzenlenebileceğinin kabulü hâlinde dahi pay bedeli alacağı şirket sözleşmesinden değil bizatihi pay devri sözleşmesinden doğacaktır. Diğer bir ifade ile şirket sözleşmesi ile tanınan alım, önalım veya geri alım hakkının geçerli bir şekilde kullanılması hâlinde dahi pay devri sözleşmesinden doğan alacağın, TBK m. 147/4 anlamında *"ortaklık sözleşmesinden doğan"* bir alacak niteliği taşımadığı kanaatindeyiz.

IV. ZAMANAŞIMININ BAŞLANGIÇ ANI

Alacak zamanaşımı süresinin başlangıcına ilişkin olarak öncelikle genel hükümlere bakılması gerekir. TBK m. 149 uyarınca zamanaşımı, alacağın muaccel olması ile birlikte işlemeye başlar. Hükme uygun olarak pay devri sözleşmesinde alacağın muaccel olacağı zaman düzenlenebilir. Bu durumda sözleşmenin ilgili hükümlerine göre alacak zamanaşımının

[1690] Okutan Nilsson, *Paysahipleri Sözleşmeleri*, 216; Uçar, *Önalım Ve Öncelik Hakları*, 39.
[1691] Okutan Nilsson, *Paysahipleri Sözleşmeleri*, 217, 228.
[1692] Akın, *Bağlı Nama Yazılı Hisseler*, 214.

başlangıcı tespit edilmelidir[1693]. Bir uyuşmazlıkta ilk derece mahkemesi, pay devri sözleşmesinin 03.09.2007 tarihinde imza altına alındığını, sözleşmeden doğan alacağın bir yıl sonra muaccel olacağının sözleşmede belirtildiğini, sözleşme hükmü nedeniyle alacağın 03.09.2008 tarihinde muaccel olacağını ve zamanaşımının bu tarihten itibaren işlemeye başlayacağını ifade etmiştir. Karar, Yargıtay tarafından onanmıştır[1694].

Pay devri sözleşmesinde, alacağın muacceliyet anına ilişkin bir koşul öngörülebilir. Bu durumda sözleşmede öngörülen koşulun gerçekleştiği veya gerçekleşmesinin imkânsızlaştığı tarihin zamanaşımının başlangıcı için esas alınması gerekir[1695].

Pay devri sözleşmesinde alacağın muaccel olacağı zamanın düzenlenmemiş olduğu hâllerde ise TBK m. 90 uygulanmalıdır. Hüküm uyarınca ifa zamanı taraflarca kararlaştırılmamış veya hukuki ilişkinin özelliğinden anlaşılmıyorsa her borç, doğumu anında muaccel olur. Yargıtay da bir kararında, pay devrinden doğan alacağın kural olarak devir anında muaccel olacağını ifade etmiştir[1696]. Ancak devir anına ilişkin net bir belirleme yapılmamıştır. Bu bağlamda pay devri sözleşmesinde pay bedelinin muaccel olacağı ana ilişkin bir hükme yer verilmediği takdirde alacağın muaccel olduğu anın tespit edilmesi gerekir.

Yargıtay bir kararında, anonim şirket payının devredilmesine ilişkin sözleşmenin imzalandığı andan itibaren zamanaşımının işlemeye başlayacağını ifade etmiştir[1697]. Anonim şirket payının devredilmesine ilişkin sözleşmeden doğan bir başka uyuşmazlıkta ilk derece mahkemesi, devredilen payların nama yazılı olduğunu, dava dışı şirketin yönetim kurulu kararı ile pay devrinin gerçekleştiğini, devrin şirketçe bilindiğini ve kabul edildiğini, pay devri sözleşmesinin 26.04.2013 tarihinde yapıldığını ve bu tarihten itibaren zamanaşımının işlemeye başladığını ifade etmiştir. İlgili

[1693] Yargıtay 11. Hukuk Dairesi, E. 2015/7541, K. 2016/764, 26.1.2016 (www.lexpera.com.tr Erişim Tarihi: 15.10.2025).
[1694] Bkz. Yargıtay 11. Hukuk Dairesi, E. 2014/14560, K. 2015/5138, 13.04.2015 (www.lexpera.com.tr Erişim Tarihi: 15.10.2025).
[1695] Yargıtay 11. Hukuk Dairesi, E. 2021/1363, K. 2022/6931, 12.10.2022 (www.lexpera.com.tr Erişim Tarihi: 15.10.2025).
[1696] Bkz. Yargıtay 11. Hukuk Dairesi, E. 2016/7053, K. 2018/298, 16.1.2018 (www.lexpera.com.tr Erişim Tarihi: 16.10.2025).
[1697] Yargıtay 11. Hukuk Dairesi, E. 2022/5860, K. 2024/105, 9.1.2024 (www.lexpera.com.tr Erişim Tarihi: 16.10.2025).

değerlendirmeler doğrultusunda verilen karar, BAM ve Yargıtay tarafından uygun görülmüştür[1698].

Yargıtay limited şirket esas sermaye payının devredildiği bir uyuşmazlıkta; esas sermaye payının TTK m. 595'te düzenlenmiş olduğunu, hüküm uyarınca birbirini takip eden üç işlemin yapılması ile birlikte pay devrinin gerçekleşeceğini, esas sermaye pay devrinin şirket pay defterine tescil edilmesi ile birlikte tamamlanacağını, bu bağlamda esas sermaye payı devrinin pay defterine tescil edildiği andan itibaren de zamanaşımının işlemeye başlayacağını ifade etmiştir[1699].

Limited şirket esas sermaye payı devrine ilişkin güncel tarihli bir uyuşmazlıkta taraflar arasında 13.12.2013 tarihinde esas sermaye devir protokolü imzalanmış ve 14.02.2014 tarihinde noterde düzenlenen limited şirket esas sermaye payı devri sözleşmesiyle devredilmiştir. BAM, sözleşmeden doğan devir alacağının 31.12.2013 tarihinde muaccel olduğunu belirterek sözleşmenin imzalandığı tarihi zamanaşımının başlangıcı olarak dikkate almıştır. BAM kararı Yargıtay tarafından onanmıştır[1700].

Kararlardan tespit edileceği üzere pay devrinden doğan alacağın zamanaşımının başlangıcı hususunda Yargıtay'ın birbirinden farklı içtihatlarının olduğu görülmektedir. Bu bağlamda anonim ve limited şirketlerde pay devrinden doğan alacağın zamanaşımının başlangıç anının tespit edilmesi gerekir.

A. Anonim Şirket Pay Devrinde

Pay devri sözleşmesinde payı devralan kişinin borcunun muacceliyet anı taraflarca serbestçe belirlenebilir. Pay devri sözleşmesinde muacceliyet bakımından bir zaman öngörülmediği takdirde kural olarak çıplak paylarda yazılı devir beyanı ile, nama yazılı pay senetlerinde payların ciro edilerek zilyetliğinin geçirilmesi ile ve hamiline yazılı pay senetlerinde senedin zilyetliğinin devralana geçirilmesi ile birlikte devralanın borcu muaccel hâle gelir.

[1698] Bkz. Yargıtay 11. Hukuk Dairesi, E. 2023/4406, K. 2024/5864, 2.9.2024 (www.lexpera.com.tr Erişim Tarihi: 16.10.2025).

[1699] Yargıtay 11. Hukuk Dairesi, E. 2015/3202, K. 2015/11608, 5.11.2015 (www.lexpera.com.tr Erişim Tarihi: 17.10.2025). Bu yönde bkz. Yargıtay 11. Hukuk Dairesi, E. 2022/4879, K. 2023/5207, 21.9.2023 (www.lexpera.com.tr Erişim Tarihi: 17.10.2025).

[1700] Yargıtay 11. Hukuk Dairesi, E. 2023/6236, K. 2025/385, 23.1.2025 (www.lexpera.com.tr Erişim Tarihi: 17.10.2025).

Anonim şirket payının serbestçe devredilmesinin çeşitli istisnaları bulunmaktadır. Bu istisnalardan iki tanesini TTK m. 491 ve TTK m. 492 oluşturmaktadır. Bağlam olarak adlandırılan bu sınırlamalar, TTK m. 491 uyarınca kanuni sınırlama ve TTK m. 492 vd'nda yer alan nama yazılı paylar için getirilebilen esas sözleşmesel sınırlama olarak iki farklı türe sahiptir[1701]. TTK m. 491 uyarınca bedeli tamamen ödenmemiş olan nama yazılı paylar, şirketin onayı ile devrolunabilir. TTK m. 492 gereğince esas sözleşmede, nama yazılı payların anonim şirketin onayı ile devredilebileceği öngörülebilir.

Bağlamın bulunduğu hâllerde pay, şirketin onayı ile birlikte devralana geçer. TTK m. 494/1 gereğince şirket tarafından pay devri için gerekli onay verilmediği takdirde, payın mülkiyeti ve paya bağlı tüm haklar devredende kalır. Borsaya kote edilmiş nama yazılı paylar bakımından ise TTK m. 497/2 uyarınca mülkiyet hakkı geçer. Ancak paydan doğan genel kurula katılma, oy hakkı ve oy hakkına bağlı diğer hakları kullanılabilmesi için şirket tarafından pay devrinin tanınması gerekir. Bu bağlamda borsaya kote edilmemiş nama yazılı pay devri için şirketin onayının arandığı durumlarda şirket onayının, pay devri sözleşmesinden doğan alacağın muaccel olduğu an üzerindeki etkisinin tespit edilmesi gerekir.

Doktrindeki hâkim görüşe göre pay devri, taahhüt ve tasarruf işlemlerinden oluşmaktadır[1702]. Pay sahibi, paylarını devretmek bakımdan devralan kişiye karşı, payın niteliğine göre devir işlemleri ile birlikte taahhüt altına girer. İlgili payların devrinin şirketçe onaylanması ile birlikte tasarruf işlemi gerçekleşir. Şirketin devre onay vermesi ile birlikte paylar devralana

[1701] Poroy, Tekinalp ve Çamoğlu, *Ortaklıklar Hukuku II*, 144, kn. 1145 vd; Tamer Bozkurt, *Anonim Şirketlerde Pay Devrinin Sınırlandırılması* (On İki Levha Yayıncılık, 2016), 14 vd.
[1702] Walter Bayer, *"§ 68 Übertragung von Namensaktien. Vinkulierung"* in Münchener Kommentar zum Aktiengesetz, ed. Wulf Goette, Mathias Habersack ve Susanne Kalss, 6. Bası (Verlag C.H.BECK, 2024), 38; Uwe Hüffer ve Jens Koch, *Beck'sche Kurz-Kommentare Band 53 Aktiengesetz,* 19. Bası (Verlag C.H.BECK, 2025), § 68 Rn. 11; Viola Sailer-Coceani, *"§ 14 Verfügungen über die Aktie"* in Münchener Handbuch des Gesellschaftsrechts Band 4 Aktiengesellschaft, ed. Michael Hoffmann-Becking ve Andreas Austmann, 6. Bası (Verlag C.H.BECK, 2024), Rn. 23; Heribert Heckschen ve Jannik Weitbrecht, "Überfremdungsschutz im GmbH- und Aktienrecht," *Neue Zeitschrift für Gesellschaftsrecht* 19 (2019), 728; Tekinalp, *Yeni Bağlam Sisteminin Esasları*, 5, kn. 1-06; Pulaşlı, *Cilt III*, 2277; Bozkurt, *Pay Devrinin Sınırlandırılması*, 55, 207 vd.

geçer. Bu hâlde bağlam, pay devrinin tasarruf işlemine ilişkindir[1703]. Dolayısıyla pay devri sözleşmesi, payı devralan ve devreden kişi arasında, payın niteliğine göre devir işlemleri ile birlikte hüküm ve sonuçlarını doğurur. Anonim şirket tarafından pay devrine onay verilmemesi ise payı devralan kişinin borçlandırıcı (taahhüt) işlemini etkilemez[1704]. Ancak taraflar anonim şirketin pay devrine onay vermesini pay devri sözleşmesinin bir koşulu olarak düzenleyebilir. Şirketin devre onay vermemesi durumunda pay devrinin temelinde yer alan sözleşme (satış, takas, bağışlama gibi) hükümsüz hâle gelir[1705].

Azınlıkta kalan görüşe göre taraflar arasındaki pay devrine ilişkin borçlandırıcı işlem, kanun gereği geciktirici koşula bağlıdır[1706]. Anonim şirket tarafından pay devrine onay verilmesi ile birlikte taraflar arasındaki sözleşme hüküm ifade eder. Şirketin pay devrine onay vermemesi durumunda taraflar arasındaki borçlandırıcı işlem hüküm ve sonuç doğurmaz.

Bu kapsamda hâkim görüşe göre taraflar aksini düzenlememiş ise, bağlamın bulunduğu hâlde payın niteliğine göre devir işlemleri ile birlikte pay devrinden doğan alacak muaccel hâle gelir. Azınlıkta kalan görüşe göre ise anonim şirketin pay devrine onay vermesi ile birlikte pay devrinden doğan alacak muaccel hâle gelir.

B. Limited Şirket Esas Sermaye Payı Devrinde

Yukarıda belirtildiği üzere limited şirket esas sermaye payının devri yazılı şekilde yapılır ve sözleşme taraflarının imzaları noterce onanır. Noter onayını takiben devir işlemi ortaklar genel kurulu tarafından onaylanmalıdır (TTK m. 595/2).

[1703] Bayer, *"§ 68 Übertragung von Namensaktien. Vinkulierung"*, Rn. 38; Hüffer ve Koch, *Aktiengesetz,* § 68 Rn. 11; Viola Sailer-Coceani, *"§ 14 Verfügungen über die Aktie"* Rn. 23; Heckschen ve Weitbrecht, "Überfremdungsschutz", 728; Tekinalp, *Yeni Bağlam Sisteminin Esasları*, 5, kn. 1-06; Pulaşlı, *Cilt III*, 2277; Bozkurt, *Pay Devrinin Sınırlandırılması*, 55, 207 vd.

[1704] Bayer, *"§ 68 Übertragung von Namensaktien. Vinkulierung"*, Rn. 38; Hüffer ve Koch, *Aktiengesetz,* § 68 Rn. 11; Viola Sailer-Coceani, *"§ 14 Verfügungen über die Aktie",* Rn. 23; Heckschen ve Weitbrecht, "Überfremdungsschutz", 728; Tekinalp, *Yeni Bağlam Sisteminin Esasları*, s. 5, kn. 1-06; Uzel, *Esas Sözleşmesel Bağlam*, 47, dn. 47; Bozkurt, *Pay Devrinin Sınırlandırılması*, 55, 207 vd.

[1705] Uzel, *Esas Sözleşmesel Bağlam*, 47, dn. 47; Bozkurt, *Pay Devrinin Sınırlandırılması,* 207, 208.

[1706] Hanspeter Kläy, Die Vinkulierung, Theorie und Praxis im neuen Aktienrecht (Helbing & Lichtenhan, 1997), 199.

Limited şirket esas sermaye payının devrine ilişkin imzaların noterce onaylandığı yazılı sözleşmenin niteliği tartışmalıdır. Doktrindeki bir görüşe göre bu sözleşme, tasarruf işlemi niteliğindedir[1707]. Esas sermaye payının devri için ortaklar genel kurulunun onayının arandığı hâllerde yazılı sözleşme, *"askıda"*dır[1708]. Taraflar arasındaki devir sözleşmesi, askı sürecinde bir hüküm ifade etmez. Devir sözleşmesi, ortaklar genel kurulunun onayı ile birlikte geçerli hâle gelir[1709]. Ortaklar genel kurulunun onayı ile birlikte taraflar arasındaki sözleşme geçerli olur ve pay devir işlemi tamamlanır. Bu bağlamda esas sermaye payını devralan kişinin borcu, devir sözleşmesinin ortaklar genel kurulunun onaylanması ile birlikte muaccel hâle gelir.

Doktrindeki diğer görüşe göre limited şirket esas sermaye payına ilişkin devir işlemi, taahhüt ve tasarruf işlemlerinden oluşmaktadır[1710]. TTK m. 595 uyarınca esas sermaye payının devri için yazılı şekilde yapılan devir sözleşmesinde yer alan imzaların noterce onaylanması ile birlikte taraflar arasında sözleşme geçerli bir şekilde yürürlüğe girer[1711]. Bu işlem,

---

[1707] Barbaros Çağa, "Limited Şirkette Ortaklık Payının Devri," *BATİDER* 7, no. 3 (1974), 594, 595; Poroy, Tekinalp ve Çamoğlu, *Ortaklıklar Hukuku II*, 429, kn. 1661a; Çamoğlu, *Temel İlkeler,* 42; Hasan Pulaşlı, *Şirketler Hukuku Şerhi Cilt IV*, 4. Bası (Adalet Yayınları, 2022), 3093; Demirkapı, *Limited Ortaklıkta Payın Devri*, 67 vd; Abuzer Kendigelen ve İsmail Kırca, *Şirketler Hukuku Cilt III Sermayesi Paylara Bölünmüş Komandit Şirket İle Limited Şirket* (On İki Levha Yayıncılık, 2022), 166; Sefer Oğuz, "Limited Ortaklık Esas Sermaye Payının Devri," *Çukurova Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi* 4, no. 8 (2017), 188, 189; Murat Türe, "Yargıtay Kararları Işığında Limited Şirkette Esas Sermaye Payının Devri," *Türkiye Adalet Akademisi Dergisi,* no. 51 (2022), 146, 147 https://doi.org/10.54049/taad.1139373; Şener'e göre yazılı sözleşme ve akabinde ortaklar kurulunun onayı, esas sermaye payı devrine ilişkin tasarruf işleminin temel şartlarındandır. Bkz. Oruç Hami Şener, *Yeni TTK Döneminde Anonim ve Limited Ortaklıklara İlişkin Verilen Yargıtay Emsal Kararlarının Değerlendirilmesi* (Seçkin Yayıncılık, 2020), 628, 631. Yazar eserinin başka bir sayfasında, pay devri sözleşmesinin tasarruf işlemi olduğunu belirtmiştir. Bkz. Şener, *Yargıtay Emsal Kararlarının Değerlendirilmesi*, 618.

[1708] Demirkapı, *Limited Ortaklıkta Payın Devri,* 227, 228; Kendigelen ve Kırca, *Şirketler Hukuku Cilt III*, 173; Emine Develi Ayverdi, "Limited Şirket Esas Sermaye Payının Devrine İlişkin Genel Kurul Kararı ve İptal Edilebilirliği," *İstanbul Hukuk Mecmuası* 80, no. 1 (2022), 88 https://doi.org/10.26650/mecmua.2022.80.1.0003.

[1709] Bu nedenle taraflar arasındaki devir sözleşmesinin ortaklar genel kurulunun onayına kadarki sürede *"askıda geçersiz"* olduğu yönünde bkz. Demirkapı, *Limited Ortaklıkta Payın Devri,* s. 228, Ayverdi, "Limited Şirket Esas Sermaye Payının Devri," 88.

[1710] M. Turgut Öz, "Limited Ortaklıkta Pay Kavramı ve Payın Devri," *İÜHFM* 52, Ord. Prof. Dr. Sulhi Dönmezer'e Armağan, no. 1-4 (1986-1987): 363 vd.

[1711] Öz, "Pay Kavramı ve Payın Devri," 363, 364; Hanife Doğrusöz Koşut, *Limited Şirkette Oy Hakkı* (Vedat Kitapçılık, 2021), 234, 235.

borçlandırıcı işlemdir[1712]. Limited şirket ortaklar genel kurulunun onayı ise tasarrufi işlemdir[1713]. Dolayısıyla esas sermaye payını devralan kişinin borcu, devir sözleşmesinde yer alan imzaların noterce onaylanması ile birlikte muaccel hâle gelir. Bu durumda şirket genel kurulu tarafından esas sermaye payı devrine onay verilmemesi, devir sözleşmesinde aksi yönde bir düzenleme yer almadığı takdirde payı devralan kişinin borcunun muaccel olma anını etkilemez.

Bu kapsamda benimsenecek görüşe göre limited şirket esas sermaye payının devri bakımından ortaklar kurulunun onayının arandığı hâllerde pay devrinden doğan alacağın muaccel olma anı; devir sözleşmesinde yer alan imzaların noter tarafından onaylanma anı ya da genel kurulun devre onay verdiği andır.

C. Pay Defterine Kayıt

Nihai olarak pay devri nedeniyle pay defterine yapılan kaydın, alacağın zamanaşımının başlangıcı bakımından önem arz edip etmediği ele alınmalıdır. TTK m. 64 uyarınca pay defteri, bir ticari defterdir. TTK m. 499 gereğince pay defterine, senede bağlanmamış pay ve nama yazılı pay senedi sahipleri ile intifa hakkı sahiplerinin ad, soyad, unvan ve adresleri kaydedilir. Limited şirketler bakımından ise TTK m. 526 uyarınca pay defterine; *"ortakların, adları, adresleri, her ortağın sahip olduğu esas sermaye payının sayısı, esas sermaye paylarının devirleri ve geçişleri itibarî değerleri, grupları ve esas sermaye payları üzerindeki intifa ve rehin hakları, sahiplerinin adları ve adresleri"* yazılır. Pay devri sözleşmesinin tarafları, pay devrini şirkete bildirerek pay defterindeki kaydın değiştirilmesini talep edebilirler.

Maddi hukuka göre pay sahibi olmamasına rağmen bir kişinin pay defterine kaydedilmiş olması, bu kişinin pay sahibi olmasını sağlamaz[1714]. Zira pay defterine kayıt, pay sahipliğinin kazanılması bakımından kurucu

[1712] Öz, "Pay Kavramı ve Payın Devri," 363, 364; Koşut, *Oy Hakkı*, 234, 235.

[1713] Öz, "Pay Kavramı ve Payın Devri," 363, 364. *Koşut*'a göre esas sermaye payı devrine ilişkin olarak limited şirket ortaklar kurulunun onayının kaldırıldığı hâllerde ise pay devrine ilişkin yazılı sözleşmenin hem borçlandırıcı hem de tasarrufi işlem niteliğinde olduğu kabul edilmelidir. Bkz. Koşut, *Oy Hakkı*, 234, 235.

[1714] Şafak Narbay, *Anonim Ortaklıkta Pay Defteri* (Seçkin Yayıncılık, 2003), 147.

etkiyi haiz değildir[1715]. Pay devrinin sınırlandırıldığı hâlde dahi pay defterine kayıt, açıklayıcı niteliktedir[1716]. Pay defterine kayıt, pay sahipliğinden doğan hakların şirkete karşı ileri sürülmesi açısından bir açıklık sağlamaktadır[1717]. Nitekim bu husus TTK m. 426'da açıkça ifade edilmiştir. Yargıtay da ilgili paylardan doğan hakların şirkete karşı ileri sürülebilmesi için pay defterine kaydın önem arz edeceğini belirtmiştir[1718]. Bu bağlamda pay defterine kayıt, pay devri sözleşmesinden doğan alacağın muacceliyeti bakımından önem arz etmemektedir.

Yargıtay'ın pay defterine kayıt anını zamanaşımının başlangıcı olarak kabul eden içtihatları, borçlar hukukunun temel kavramlarından biri olan muacceliyet kavramının hatalı yorumlanmasına dayanmaktadır. Pay defterine kayıt, ortaklığın şirkete karşı ileri sürülebilmesini sağlayan açıklayıcı nitelikte bir ticari defter kaydıdır. Benzer şekilde payın devrine ilişkin anonim şirket yönetim kurulu onayı ya da limited şirketlerde genel kurul onayı da, payın mülkiyetinin devralana geçmesini sağlayan tasarruf işlemine ilişkin bir tamamlayıcı unsur niteliği taşımaktadır. Oysa TBK m. 149 uyarınca zamanaşımı, alacağın muaccel olmasıyla birlikte işlemeye başlar. Muacceliyet ise borcun ifasının alacaklı tarafından talep edilebilir hâle gelmesini ifade eder. Bu çalışma açısından değerlendirme konusu yapılan muacceliyet, payı devretme borcu değil, bu devrin karşılığını oluşturan bedel alacağı muacceliyetidir. Bu nedenle pay defterine kayıt veya şirket onayı gibi tasarruf işlemini tamamlayan aşamaların, bedel alacağının muacceliyet anı ile özdeş kabul edilmesi isabetli değildir. Mülkiyetin geçtiği anı doğrudan bedel alacağının muacceliyet anı saymak, borcun ifa edildiği an ile alacağın talep edilebilir hâle geldiği anı birbirine karıştırmak anlamına gelmekte ve bu durum borçlar hukukunun temel ilkeleriyle bağdaşmamaktadır.

[1715] Oğuz İmregün, *Kara Ticaret Hukuku Dersleri* (Filiz Kitabevi, 2005), 416; Kendigelen, *İntifa Hakkı*, 12; Narbay, *Pay Defteri*, 146; Kendigelen ve Kırca, *Şirketler Hukuku Cilt III,* 156; Pulaşlı, *Cilt III*, 2395; Sevi, *Payın Devri*, 244, 245; Ayhan, Çağlar ve Özdamar, *Genel Esaslar*, 444; Türe, "Esas Sermaye Payının Devri," 146; Zehra Yaman, *Pay Defteri* (On İki Levha Yayıncılık, 2025), 277 vd. Aksi yönde bkz. Çağa, "Ortaklık Payının Devri," 599, 600; İsmail Doğanay, "Limited Şirketlerde, Ortaklık Payının Bir Başkasına Devredilmesi Koşulları Nedir?," *BATİDER* 8, no. 2 (1975), 93.

[1716] Yaman, *Pay Defteri*, 300.

[1717] İmregün, *Kara Ticaret Hukuku Dersleri*, 416, 417; Kendigelen, *İntifa Hakkı*, 12; Narbay, *Pay Defteri*, 146; Yaman, *Pay Defteri*, 324 vd.

[1718] Yargıtay 11. Hukuk Dairesi, E. 2008/13397, K. 2010/9079, 23.09.2010.

SONUÇ

Anonim şirket payları ile limited şirket esas sermaye paylarının devrine ilişkin sözleşmelerden doğan alacak haklarının tabi olacağı zamanaşımı süresi ve bu sürenin başlangıç anı, doktrin ve yargı kararlarında farklı yaklaşımlarla ele alınmaktadır. Çalışmamız kapsamında yapılan incelemeler neticesinde ulaşılan temel sonuçlar şunlardır:

Çalışmamızda ayrıntılı olarak incelediğimiz üzere pay devri sözleşmesinden doğan alacaklar, payı devreden ve devralan kişilerin pay devrinden önce ilgili şirkette ortak olup olmadıklarından da bağımsız olarak, TBK m. 147/4'ün koşullarını sağlamamaktadır. Zira pay devri sözleşmesi, anonim şirket esas sözleşmesinden ya da limited şirket *"şirket sözleşmesinden"* doğmamaktadır. Pay devri sözleşmesi, payını devreden kişinin, şirkete katılımından doğan hak ve borçlarının devredilmesine ilişkindir. Bu durumda yalnızca pay sahipliği konumundaki kişide bir değişiklik meydana gelmektedir. Söz konusu değişiklik de şirket sözleşmesinden bağımsız niteliktedir.

Öte yandan şirket sözleşmesinde yer alan alım, ön alım veya geri alım haklarının kullanılması suretiyle gerçekleşen pay devirlerinin şirket sözleşmesinden doğduğu düşüncesi hâsıl olabilir. Ancak bu tür hakların geçerli bir şekilde şirket sözleşmesinde yer aldığı hâlde dahi pay devrinden doğan alacak, şirket sözleşmesinden doğmamaktadır. Zira yenilik doğurucu hak niteliğinde olan alım, ön alım veya geri alım hakkının tek taraflı irade beyanı ile kullanılması ile birlikte bu hak sona erer ve payı devralacak olan kişi ve payı devralan kişi arasında bir sözleşme ilişkisi kurulur. Kurulan sözleşme, pay devri sözleşmesidir. Dolayısıyla pay devrinden doğan alacağın devralan tarafından ifa edilmemesi, şirket sözleşmesinden doğan bir hakkın ihlali değil, yine pay devri sözleşmesinin ihlali anlamına gelmektedir. Bu bağlamda kanaatimizce pay devri sözleşmesinden doğan alacakların tâbi olduğu zamanaşımı, taraflar arasındaki sözleşmenin (satış, takas, bağışlama gibi) niteliğine göre tespit edilmelidir. TBK m. 146 gereğince aksine bir hüküm bulunmadığı sürece de her alacak on yıllık zamanaşımı süresine tâbidir.

Çalışmamızda son olarak pay devri sözleşmesinden doğan alacakların zamanaşımı süresinin başlangıç anı ele alınmaktadır. Yargıtay kararlarında sürenin başlama anı bakımından bir belirsizlik ve hatta kavram karmaşası olduğu tespit edilmektedir. Pay devri sözleşmeleri, bünyesinde hem borçlandırıcı işlemi (taahhüt) hem de tasarruf işlemini (devir) barındıran iki aşamalı bir hukuki yapıya sahiptir. Bu ayrım, zamanaşımı bakımından kritik

öneme sahiptir; zira zamanaşımı süresi tasarruf işleminin tamamlandığı (pay defterine kayıt veya şirket onayı gibi) andan itibaren değil, TBK m. 149/1 uyarınca alacağın muaccel olduğu andan itibaren işlemeye başlar. Karşılıklı borç yükleyen bu sözleşmelerde, payın devri borcu ile bedelin ödenmesi borcunun muacceliyet anları, taraflarca serbest bir şekilde belirlenebilir. Bu nedenle öncelikle taraflar arasındaki pay devri sözleşmesinde karşılıklı borçların muaccel olduğu ana ilişkin bir hükmün bulunup bulunmadığı belirlenmelidir.

Taraflar arasındaki sözleşmede ifa zamanının belirlenmediği durumda ise TBK m. 90 gereğince her borç, doğumu anında muaccel olur. Bu nedenle, Yargıtay'ın bazı kararlarında görülen ve şirket onayını veya pay defterine kaydı doğrudan zamanaşımının başlangıcı olarak kabul eden yaklaşım, "muacceliyet" ilkesiyle çelişmektedir. Zamanaşımı, devir işleminin şirket nezdinde hüküm ifade etmesinden bağımsız olarak, devir sözleşmesi uyarınca talep edilebilir hale gelen her bir borç için ayrı ayrı değerlendirilmelidir.

Netice itibarıyla, pay devri sözleşmelerinden doğan uyuşmazlıklarda, hakkın hukuki niteliği ile tasarruf işleminin şekli şartları birbirine karıştırılmamalı; zamanaşımı süresi sözleşmenin tipine göre tespit edilmeli ve kural olarak TBK m. 146 gereğince on yıl olarak uygulanmalıdır. Bu sürenin başlangıcında "şirket nezdindeki prosedürler" yerine "sözleşmesel muacceliyet" anı esas alınmalıdır.

KAYNAKÇA

Akbay, Direnç. "Anonim Ortaklık Pay Sahipleri Arasında Yapılan Önalım Hakkı İçeren Sözleşmeler." *İstanbul Hukuk Mecmuası* 77, no. 2 (2019), 697-746.

Akın, Murat Yusuf. *Anonim Ortaklıkta Bağlı Nama Yazılı Hisseler.* Vedat Kitapçılık, 2014.

Akın, Zekeriya. *Limited Şirketlerde Payın Devri.* Seçkin Yayıncılık, 2023.

Ayhan, Rıza, Hayrettin Çağlar ve Mehmet Özdamar. *Şirketler Hukuku Genel Esaslar.* Yetkin Yayınları, 2019.

Ayverdi, Emine Develi. "Limited Şirket Esas Sermaye Payının Devrine İlişkin Genel Kurul Kararı ve İptal Edilebilirliği." *İstanbul Hukuk Mecmuası* 80, no. 1 (2022), 81-116 https://doi.org/10.26650/mecmua.2022.80.1.0003.

Bayer, Walter. *"§ 68 Übertragung von Namensaktien. Vinkulierung"* in Münchener Kommentar zum Aktiengesetz, ed. Wulf Goette, Mathias Habersack ve Susanne Kalss, 6. Bası, Verlag C.H.BECK, 2024.

Bilge, Kerem. *Pay Sahipleri Sözleşmesi Kapsamında Anonim Şirketlerde Pay Devrinin Kısıtlanması.* On İki Levha Yayıncılık, 2017.

Bozkurt, Tamer. *Anonim Şirketlerde Pay Devrinin Sınırlandırılması.* On İki Levha Yayıncılık, 2016.

Bozkurt, Tamer. "Anonim Şirketlerde Pay Sahibinin Payını Devretme Hakkı." *Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi* 28, no. 3 (2024), 3-34 https://doi.org/10.34246/ahbvuhfd.1406038.

Bozkurt, Tamer. "Şahıs Şirketlerinde Yönetici Ortağın Şirket Kazancı ile Kendisi Adına Taşınmaz Satın Alması ve Bunun Tasfiyesi Sorunu." *BATİDER* 40, no. 1 (2024), 85-126.

Çağa, Barbaros. "Limited Şirkette Ortaklık Payının Devri." *BATİDER* 7, no. 3 (1974), 581-602.

Çağlayan, Yılmaz. *Açıklamalı- İçtihatlı Türk Borçlar Kanunu Şerhi.* Seçkin Yayıncılık, 2024,

Çamoğlu, Ersin. *Limited Ortaklıklar Hukukunun Temel İlkeleri.* 2. Bası. Vedat Kitapçılık, 2023.

Demirkapı, Ertan. *Türk Ticaret Kanunu ve Türk Ticaret Kanunu Tasarısına Göre, Limited Ortaklıkta Payın Devri.* Turhan Kitabevi, 2008.

Doğanay, İsmail. "Limited Şirketlerde, Ortaklık Payının Bir Başkasına Devredilmesi Koşulları Nedir?," *BATİDER* 8 no. 2 (1975), 83-93.

Doğrusöz Koşut, Hanife. *Limited Şirkette Oy Hakkı.* Vedat Kitapçılık, 2021.

Erdem, Mehmet. *Özel Hukukta Zamanaşımı.* On İki Levha Yayıncılık, 2010.

Erdem, H. Ercüment. "Nama Yazılı Hisse Senetlerine İlişkin Olarak Uygulamada Ortaya Çıkan Bazı Sorunlar ve Yeni TTK'nın Çözümleri." *Ticaret Hukuku ve Yargıtay Kararları Sempozyumu XXV (17 Aralık 2011)* (Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü Yayınları, 2012), 97-127.

Eriş, Gönen. *Ticari İşletme ve Şirketler, C. III.* 3. Bası. Seçkin Yayıncılık, 2017.

Götze, Cornelius. *"§ 54 Hauptverpflichtung der Aktionäre"* in Münchener Kommentar zum Aktiengesetz, ed. Wulf Goette, Mathias Habersack ve Susanne Kalss, 6. Bası, Verlag C.H.BECK, 2024.

Gümüş, Mustafa Alper. *Borçlar Hukuku Özel Hükümler Kısa Ders Kitabı.* Filiz Kitabevi, 2020.

Gün, Buket. *Hamiline Yazılı Pay.* İstanbul: On İki Levha, 2025.

Heckschen, Heribert ve Weitbrecht, Jannik. "Überfremdungsschutz im GmbH- und Aktienrecht," *Neue Zeitschrift für Gesellschaftsrecht* 19 (2019), 721-737.

Hüffer, Uwe ve Koch, Jens. *Beck'sche Kurz-Kommentare Band 53 Aktiengesetz,* 19. Bası. Verlag C.H.BECK, 2025.

İmregün, Oğuz. *Kara Ticaret Hukuku Dersleri.* Filiz Kitabevi, 2005.

Karasu, Rauf. "Türk Ticaret Kanunu Tasarısına Göre Nama Yazılı Payların Devrinin Sınırlandırılması." *Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi* 12, no. 1-2 (2008), 127-148.

Kendigelen, Abuzer. *Anonim Ortaklık Payı Üzerinde İntifa Hakkı.* Beta Yayınları, 1994.

Kendigelen, Abuzer. "Adî Şirket, Ticaret Şirketleri Ve Kooperatife İlişkin Payların Devrinde Şekil" içinde *Makalelerim Cilt I: 1986 – 2001*. İstanbul: On İki Levha 2018, 215-243.

Kendigelen, Abuzer ve İsmail Kırca. *Şirketler Hukuku Cilt I Giriş, Adi Şirket, Ticaret Şirketleri, Genel Hükümler ve Şahıs Şirketleri.* On İki Levha Yayıncılık, 2022.

Kendigelen, Abuzer ve İsmail Kırca. *Şirketler Hukuku Cilt III Sermayesi Paylara Bölünmüş Komandit Şirket İle Limited Şirket.* On İki Levha Yayıncılık, 2022.

Kılıçoğlu, Ahmet M. *Borçlar Hukuku Genel Hükümler.* 24. Bası. Turhan Kitabevi, 2020.

Kläy, Hanspeter *Die Vinkulierung, Theorie und Praxis im neuen Aktienrecht.* Helbing & Lichtenhan, 1997.

Moroğlu, Erdoğan. *Oy Sözleşmeleri*, 5. Bası. Vedat Kitapçılık, 2015.

Narbay, Şafak. *Anonim Ortaklıkta Pay Defteri.* Seçkin Yayıncılık, 2003.

Narbay, Şafak. "6102 Sayılı Türk Ticaret Kanununa Göre Anonim Ortaklıkta Pay ve Pay Senetlerinin Devri." *Erzincan Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi* 16, no. 3-4 (2012), 201-251.

Oğuz, Sefer. "Limited Ortaklık Esas Sermaye Payının Devri." *Çukurova Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi* 4, no. 8 (2017), 183-203.

Okutan Nilsson, Gül. *Anonim Ortaklıklarda Paysahipleri Sözleşmeleri.* Çağa Hukuk Vakfı Yayınları, 2003.

Öz, M. Turgut. "Limited Ortaklıkta Pay Kavramı ve Payın Devri." *İÜHFM* 52, no. 1-4 Ord. Prof. Dr. Sulhi Dönmezer'e Armağan (1986-1987): 345-386.

Paslı, Ali. "Yargıtay Kararları Işığında Anonim Şirket Pay (Hisse) Devri", içinde *Yürürlüğünün 6. Yılında Ve Yargıtay Kararları Işığında Türk Ticaret Kanunu Sempozyumu (Tebliğler ve Tartışmalar) 12 Ekim 2018*. Yayına Hazırlayanlar: Prof. Dr. Abuzer Kendigelen Araş. Gör. Dr. İsmail Cem Soykan Araş. Gör. Necdet Uzel Araş. Gör. Müge Evlek Araş. Gör. Nurgül Yıldız. On İki Levha Yayıncılık, 2018, 71-138.

Poroy, Reha, Ünal Tekinalp ve Ersin Çamoğlu. *Ortaklıklar Hukuku I.* 15. Bası. Vedat Kitapçılık, 2021.

Poroy, Reha, Ünal Tekinalp ve Ersin Çamoğlu. *Ortaklıklar Hukuku II.* 15. Bası. Vedat Kitapçılık, 2023.

Pulaşlı, Hasan. *Şirketler Hukuku Şerhi Cilt III.* 4. Bası. Adalet Yayınları, 2022.

Pulaşlı, Hasan. *Şirketler Hukuku Şerhi Cilt IV.* 4. Bası. Adalet Yayınları, 2022.

Sailer-Coceani, Viola. *"§ 14 Verfügungen über die Aktie"* in Münchener Handbuch des Gesellschaftsrechts Band 4 Aktiengesellschaft, ed. Michael Hoffmann-Becking ve Andreas Austmann, 6. Bası. Verlag C.H.BECK, 2024.

Schlitt, Michael ve Biller, Sebastian. *"Wertpapiererwerbs- und Übernahmegesetz (WpÜG) § 33 Handlungen des Vorstands der Zielgesellschaft"* in Münchener Kommentar zum Aktiengesetz, ed. Wulf Goette, Mathias Habersack ve Susanne Kalss, 6. Bası, Verlag C.H.BECK, 2024.

Sevi, Ali M. *Anonim Ortaklıkta Payın Devri.* 3. Bası. Seçkin Yayıncılık, 2014.

Şener, Oruç Hami. *Yeni TTK Döneminde Anonim ve Limited Ortaklıklara İlişkin Verilen Yargıtay Emsal Kararlarının Değerlendirilmesi.* Seçkin Yayıncılık, 2020.

Tekinalp, Ünal. *Anonim Ortaklıkta Yeni Bağlam Sisteminin Esasları Pay Defteri Hukuku İle.* Vedat Kitapçılık, 2012.

Turanlı, Hüsnü ve Seyman Korkmaz. "Anonim Ortaklıklarda Kar Payı Alma Hakkı." *İstanbul Kültür Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi* 14, no. 1 (2015), 7-44.

Tutumlu, Mehmet Akif. *Zamanaşımı Def'i.* Seçkin Yayıncılık, 2019.

Türe, Murat. "Yargıtay Kararları Işığında Limited Şirkette Esas Sermaye Payının Devri." *Türkiye Adalet Akademisi Dergisi,* no. 51 (2022), 51-143 https://doi.org/10.54049/taad.1139373.

Türk, Hikmet Sami. "Anonim Ortaklık Yönetim Kurulu Üyelerine Karşı Açılacak Sorumluluk Davalarında Zamanaşımı ve Başlangıcı." içinde *VI. Ticaret Hukuku ve Yargıtay Kararları Sempozyumu (14-15 Nisan 1989)*. Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü, 1989, 5-51.

Tüzemen Atik, Ebru. *Anonim Şirket Payları Üzerinde Kurulan Önalım Hakkı.* Yetkin Yayınları, 2023.

Uçar, Sercan. *Anonim Şirket Paylarının Devrinde Önalım Ve Öncelik Hakları.* On İki Levha Yayıncılık, 2017.

Uzel, Necdet. *6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu ve 6362 sayılı Sermaye Piyasası Kanununa Göre Anonim Ortaklıkta Esas Sözleşmesel Bağlam.* On İki Levha Yayıncılık, 2013.

Veziroğlu, Cem. *Anonim Ortaklıklar Hukukunda Esas Sözleşme Özgürlüğü ve Sınırları.* On İki Levha Yayıncılık, 2021.

Yaman, Zehra. *Pay Defteri.* On İki Levha Yayıncılık, 2025.

Yürük Yeniocak, Demet. *Limited Şirkette Payın Sözleşme Yoluyla Devri.* Seçkin Yayıncılık, 2024.